

STOCKHOLMS UNIVERSITET
Filmvetenskapliga institutionen

MK1/ Vt 2006
Handledare: Anu Koivunen

Virtuella distinktioner

En studie av kultfilmsfankultur på internet

MK-uppsats framlagd

av Sara Bergmark Elfgren

Titel: Virtuella distinktioner – en studie av kultfilmsfankultur på internet

Författare: Sara Bergmark Elfgren

Institution och universitet: Filmvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet

Handledare: Anu Koivunen

Nivå: Magisterkurs 1

Framlagd: VT 2006

Abstract:

Kultfilmsfankulturen uppstod i början av 1980-talet. Den baseras på en misstänksamhet mot den föreställda mainstreampubliken. Kultfilmerna betraktas av fansen med allt från förakt till dyrkan. Utifrån Sarah Thorntons mer kritiska perspektiv på subkulturer har forskare som Mark Jancovich, Joanne Hollows och Jacinda Reed visat hur kultfilmsfankulturen är en klass- och könsbunden (maskulin) konstruktion och att både ”kult” och ”mainstream” är begrepp som konstrueras inom själva subkulturen.

På internet finns en uppsjö av sajter som inriktar sig på att recensera kultfilmer. Båda ovan nämnda typer av fankritik och olika schatteringar däremellan finns representerade. Ofta flyter de in i varandra. På grund av mediets öppna karaktär är sajterna ofta mer censurerade än tryckta kultfilmsfansin. Sidorna riktar sig först och främst till fans och är mer eller mindre exkluderande mot utomstående. Det heterosexuellt ”grabbiga” tilltalet och det sadistiska våld mot kvinnor som förekommer i många av de recenserade filmerna kan ha en utestängande effekt mot kvinnor och icke-heterosexuella. Överlag tycks det dock ha skett en uppluckring av den av fansen föreställda gränsen mellan deras egen subkultur och mainstreamkulturen. Mycket beror det på den ökade mediala och akademiska uppmärksamheten kring kultfilm. Filmerna är också lättare att få tag på.

Bilden av det typiska kultfilmsfanet är en utbildad, vit (heterosexuell) man från medelklassen och så tycks även vara fallet på sajterna. Det finns dock några aktiva kvinnor som tycks ha hittat sin plats i fangemenskapen utan att ”kulturellt sett vara en grabbarna”. De manliga sajtinnehavarna har å ena sidan en maskulin roll inom subkulturen som webbmaster, men måste samtidigt tillgripa olika strategier för att värja sig från den feminiserade bilden av fanet/nörden utanför subkulturen. Stämningen sajtinnehavare och recensenter emellan är i allmänhet mycket god och många fans tycks uppleva en stor gemenskap på nätet, samtidigt som det finns en stark individualistisk hållning och ett ägandetänkande kring de egna sajterna.

Nyckelord: kultfilm, internet, fan, sajt, fankultur, subkultur, femininitet, maskulinitet, kvinnliga kultfilmsfans.

Innehållsförteckning

Inledning	1
Centrala begrepp: fan, subkultur, mainstream, femininitet/maskulinitet.....	2
Forskningsöversikt.....	5
Frågeställning, metod och syfte.....	8
1. ”Welcome B-Movie fan!” – föreställd målgrupp för kultfilmssajterna	10
En bakgrund till fankritik av kultfilm.....	11
Olika typer av sajter.....	14
Form, bild och censur.....	16
Recensionerna: utformning, stil och tilltal.....	20
<i>Bloodsucking Freaks</i> : en fallstudie.....	26
Har kult blivit mainstream?.....	31
2. ”Through slightly weird eyes” – personerna bakom kultfilmssajterna	34
Vita män från medelklassen.....	34
Det kvinnliga kultfilmsfanet – en av grabbarna?.....	38
Webbmasters och nördar.....	43
Fans emellan.....	46
Sammanfattande diskussion	47
Appendix	50
Källförteckning	59
Citerade filmer och tv-program	62

Inledning

I början av 1980-talet dök en mängd skrifter ägnade ”kultfilm” upp runtomkring i USA. Bakom dem låg, med Steve Chibnalls ord, respektabla collegestudenter som skrev om filmer med ”tvivelaktigt rykte”. Vissa såg kultfilmerna som utmaningar mot gängse estetiska normer, medan andra behandlade filmerna med en road, nedlåtande attityd.¹ Många av dessa skrifter var så kallade fansin [fanzine]² - ”hemtillverkade (...) tidningar som distribueras mellan fans och som oftast rör ett mycket smalt intresseområde inom populärkultur.”³

Det udda och det svårtillgängliga har alltid varit nyckelord för kultfilmsfankulturen och de första fansen odlade sitt intresse nattetid på sjaskiga biografier och nedgångna drive-ins.⁴ Med intresset följde en (manlig) exklusivitet då platserna där filmerna visades inte var välkomnande för den breda publiken i allmänhet (och kvinnor i synnerhet).⁵ Videons intåg väckte stark ambivalens inom kultfilmskretsar – plötsligt var ju filmerna åtkomliga för alla!⁶

Idag är kultfilm mer tillgänglig för den breda publiken än någonsin. Det är till och med möjligt att hävda att kultfilm på sätt och vis har blivit ”mainstream”.⁷ Den första generationens kultfilmsfans har fortsatt odla och sprida sitt kultfilmsintresse i nya roller som t.ex akademiker och filmregissörer.⁸ Återförsäljare på internet tillhandahåller obskyra titlar från hela världen - allt från gamla propagandafilmer till japansk nunsplotation.⁹ Till och med i den stora videokedjan Blockbusters butiker hittar man ofta en särskild kultfilmshylla.¹⁰

På nätet finns det åtskilliga sajter som inte har någon direkt koppling till den tidiga fankulturen och som specialiserar sig på att recensera kultfilm – ett slags digitala

¹ Steve Chibnall, ”Double Exposures: Observations on *The Flesh and Blood Show*”, *Trash Aesthetics*, red. Deborah Cartmell, I.Q. Hunter, Heidi Kayle & Imelda Whelehan (London: Pluto Press, 1997), s. 85.

² Jag väljer att använda denna försvenskade formen då den verkar vara tämligen accepterad.

³ Jeffrey Sconce, ”’Trashing’ the academy: taste, excess, and an emerging politics of cinematic style”, *Screen* 36:4 (Winter, 1995), s. 372, not 5.

⁴ Steven Puchalski, *Slimetime – A Guide to Sleazy, Mindless, Movie Entertainment* (Stockport: Headpress, 1996), s. 5.

⁵ Joanne Hollows, ”The Masculinity of Cult”, *Defining cult movies – The cultural politics of oppositional taste*, red. Mark Jancovich, Antonio Lázaro Reboll, Julian Stringer & Andy Willis (Manchester/New York: Manchester University Press, 2003), s. 41f.

⁶ Andrea Juno, ”Interview: Frank Henenlotter”, *Re/Search #10: Incredibly Strange Films*, red. V. Vale & Andrea Juno (San Fransisco: Re/Search, 1986), s. 8.

⁷ ”Mainstream” är ett så pass svåröversättbar begrepp att jag har valt att behålla det i dess engelska form. Det ska genomgående läsas med så att säga tänkta citationstecken.

⁸ Hollows, s.48f.

⁹ Se t.ex. www.somethingweird.com, www.screenedge.com och www.sinistercinema.com. Nunsplotation är (naturligtvis) exploitationfilmer som handlar om nunnor, se t.ex. <http://www.nunsplotation.net/>, (06.03.11).

¹⁰ Sconce, s. 373.

kultfilmsfansin. Hur ser kultfilmsfankulturen ut där? Har den förändrats - och i så fall: hur mycket? Och är fansen fortfarande desamma?

Centrala begrepp: fan, subkultur, mainstream, kultfilm och femininitet/maskulinitet

I *Textual Poachers: Television Fans & Participatory Culture* gör Henry Jenkins en studie av fantillhörighet [fandom] bland fans av vissa tv-serier främst inom science fiction-genren. Jenkins typiska tv-seriefan är någon som omfamnar seriens universum (dock inte okritiskt), lägger ner mycket tid på att granska och tolka enskilda avsnitt och inkorporerar texten i sitt eget liv.¹¹ Kultfilmsfanet¹² skiljer sig dock från denna tämligen allmänt accepterade bild av hur ett fan betar sig.¹³

Inom kultfilmsfankulturen behandlas filmerna med allt från rent förakt till dyrkan. Det paradoxala är att fanintresset ofta grundar sig i att filmerna ses som "misslyckade". För vissa fans utgör de en utmaning mot estetiska normer, för andra får de ett intellektuellt värde då bristerna i t.ex. foto och regi blottlägger vanligtvis osynliga filmiska strukturer, medan ytterligare en grupp ser samma brister som skäl till att behandla filmerna med nedlåtande ömhet, roat raljerande eller rent hån.¹⁴ I det sistnämnda fallet finns oftast ingen vilja att utmana några estetiska normer, utan snarare att befästa och bekräfta rådande smakkulturer.¹⁵

”Fan” är en ganska märklig beteckning på någon som lustmördar sina intresseobjekt. Det är också svårt att tala om en enhetlig fankultur när den, som i det här fallet, rymmer såväl en hårdför anti-Hollywood falang som tycker sig se en ”kontra-estetik” i kultfilmerna, som en kulturkonservativ gren som hånar filmerna och deras skapare. Dessutom ryms otaliga schatteringar mellan dessa båda extremer. Det enda de tillsynes har gemensamt (vi kommer dock se att så inte är fallet) är intresseområdet, det vill säga kultfilm. Med andra ord är innebörderna av ”kultfilmsfan” och ”kultfilmsfankultur” mycket flytande i denna uppsats.

¹¹ Henry Jenkins, *Textual Poachers: Television Fans & Participatory Culture* (New York: Routledge, 1992), s. 278.

¹² Enligt SAOL är den bestämda formen av ordet "fan" fanen". Jag har dock valt att använda den mer populära böjningsformen "fanet".

¹³ Jenkins betonar också att hans slutsatser inte nödvändigtvis gäller för andra grupper av fans. Jenkins, s. 286f.

¹⁴ Mark Jancovich, Antonio Lázaro Reboll, Julian Stringer & Andy Willis, "Introduction", *Defining cult movies – The cultural politics of oppositional taste*, red. Mark Jancovich, Antonio Lázaro Reboll, Julian Stringer & Andy Willis (Manchester/New York: Manchester University Press, 2003), s. 2.

¹⁵ Mark Jancovich, "Cult Fictions: Cult Movies, Subcultural Capital and the Production of Cultural Distinction", *Cultural Studies*, 16 (2) 2002, s. 313f.

Det är vanligt bland både fans och akademiker att betrakta kultfilmsfankulturen som en subkultur.¹⁶ Enligt Sarah Thornton har den akademiska världen ömsom betraktat subkulturer som hoppingivande företeelser, ömsom som kraftlösa marginaliserade grupper. Själva prefixet ”sub” antyder något lägre eller underordnat. Subkulturer har ofta setts som avvikande av resten av samhället, samtidigt som de också mer eller mindre frivilligt har intagit den positionen, skriver Thornton.¹⁷ Det som är mest utmärkande för subkulturer är dock, enligt Thornton, det sätt på vilken distinktionen mellan den lilla gruppens kultur och den större samhällskulturen betonas. Inom subkulturer ses det större kollektivet som normalt och dominant. I positionen av det större kollektivets motsats döms subkulturer till - eller om man så vill: avnjuter - en medvetenhet om att vara den Andre, om att vara annorlunda.¹⁸

I inledningen till *Defining cult movies – The cultural politics of oppositional tastes*, skriver bokens redaktörer Mark Jancovich, Antonio Lázaro Reboll, Julian Stringer och Andy Willis, att det inte finns något enda gemensamt kännetecken för kultfilmer: det som förenar dem är istället en subkulturell ideologi som finns hos filmskapare, text och/eller publik. Denna ideologi kännetecknas främst av att den ses som ett motstånd mot det som anses normalt och mainstream, vilket kan liknas vid Thorntons större kollektiv.¹⁹

Inom kultfilmssubkulturen har mainstream-begreppet fått tämligen schizofrena innebörder: det har fått stå för allt från lägre medelklasskonformitet och prydhets till företagsmakt, akademisk elitism och politisk konspiration. För kultfilmssubkulturen blir mainstream ett mycket vagt men fullt nödvändigt den Andre. Ty det är genom att framställa sig som oppositionella mot mainstreamkulturen som kultfilmsfansen tillför värde till sig själva och de filmer de intresserar sig för, skriver Jancovich, Lázaro Reboll, Stringer och Willis.²⁰

Kultfilm kan omfatta allt från *The Wizard of Oz* (Fleming, 1939)²¹ till *Driller Killer* (Ferrera, 1979).²² Ett slags underavdelning är det som Jeffrey Sconce kallar ”parafilm” [paracinema] – ”en ytterst elastisk kategori” som rymmer allt från mjukporr till Elvisfilmer. Enligt Sconce är

¹⁶ Hollows, s. 35.

¹⁷ Sarah Thornton, ”General Introduction”, *The Subcultures Reader*, red. Ken Gelder och Sarah Thornton, (London: Routledge, 1997), s. 3f.

¹⁸ *ibid.*, s. 5.

¹⁹ Jancovich, Lázaro Reboll, Stringer & Willis, s. 1f.

²⁰ *ibid.*

²¹ Samtliga uppgifter om premiärår och regissör är hämtade från the Internet Movie Database, <http://www.imdb.com>, (06.03.11).

²² *Wikipedia*, http://en.wikipedia.org/wiki/Cult_Film, (06.03.11).

parafilm är inte så mycket en grupp filmer som ett sätt att läsa en text - ”en kontra-estetik som har utvecklats till en subkulturell förnimmelse [sensitivity]”. Parafilmsfansen ägnar sig åt att värdera alla former av ”cinematiskt skräp [trash]” - filmer som den traditionella filmkritiken har avvisat eller ignorerat.²³

Denna uppsats kommer ofta beröra filmer som kan rymmas i kategorin parafilm. Begreppet har dock vissa ideologiska konnotationer som är problematiska²⁴ och står dessutom bara för en form av fanläsningar. Istället använder jag det mer neutrala begreppet ”kultfilm” som beteckning för de filmer som diskuteras vidare. Jag utgår då från Jancovich och hans medförfattares definition med tillägget att jag huvudsakligen fokuserar på det som Joanne Hollows kallar ”låg kult”:²⁵ ”exploitationfilmer”, ”kalkoner” och kort och gott ”dålig film”.²⁶

Inom den forskning som skildrar kultfilmsfankulturen ur ett genusperspektiv, så används begreppen ”feminin” och ”maskulin” i en icke-essentialistisk teoretisk kontext.²⁷ Med andra ord syftar begreppen på de egenskaper som i en viss kultur vid en viss tidpunkt anses feminina respektive maskulina.

I boken *Recreational Terror – Women and the Pleasures of Horror Film Viewing* undersöker Isabel Cristina Pinedo skräckfilm ur ett feministiskt och postmodernistiskt perspektiv.²⁸ I ett kapitel tar hon upp den flitigt debatterade slasherfilmen²⁹ och då särskilt hjältinnans roll – den sist överlevande tjejen som (mer eller mindre framgångsrikt) besegrar mördaren i filmens slut.³⁰ Denna ”sista tjej” [the final girl] har av Carol Clover och andra forskare på området ofta betraktats som maskulin – en man eller pojke i drag – då hon bl.a. har förmågan att se och använda sig av våld.³¹ Pinedo ställer sig mycket frågande till användandet av begreppen ”feminin” och ”maskulin” så som forskarna använder dem: att makt, åtrå och aggression inom

²³ Sconce, s. 372.

²⁴ Se Forskningsöversikt.

²⁵ Hollows, s. 38.

²⁶ Exploitation är lågbudgetfilmer från framför allt 1960-70-talen som ofta tänjde på gränserna för sex-och våldsskildringar.

²⁷ Se f.f.a. Hollows, s. 39, men även Jacinda Reed, ”The cult of masculinity: from fan-boys to academic bad-boys” och Rebecca Feasy ”Sharon Stone, Screen Diva: stardom, femininity and cult fandom” i *Defining cult movies – The cultural politics of oppositional taste*, red. Mark Jancovich, Antonio Lázaro Reboll, Julian Stringer & Andy Willis (Manchester/New York: Manchester University Press, 2003),

²⁸ Isabel Cristina Pinedo, *Recreational Terror – Women and the Pleasures of Horror Film Viewing* (Albany: State University of New York Press, 1997), s. 1ff.

²⁹ En subgenre inom skräckfilmen som blev populär i och med *Halloween* (Carpenter, 1978) och *Friday the 13th* (Cunningham, 1980). För en beskrivning av den typiska slasherfilmens uppbyggnad se *ibid.*, s. 72.

³⁰ *Ibid.*, s. 69-95.

³¹ *Ibid.*, s. 81f.

den mansdominerade diskurs som skräckfilmen anses ingå i, automatiskt tolkas som maskulinitet, även om det är en kvinna som besitter de dragen. När femininitet anses vara lika med passivitet, blir kvinnlig handling en omöjlighet, skriver Pinedo. Hon citerar Patricia White som ifrågasätter feministiska filmteoretikers ”slaviska lojalitet till den heterosexuella binäriteten” och fortsätter sin kritik av framför allt Carol Clover:³²

(...) by characterizing her [”the final girl”] as a boy in drag, Clover restitutes female viewers who identify with the (for once) female agend of violence as mal-identified.
 (---) If a woman cannot be aggressive and still be a woman, then female agency is a pipe dream. But if the surviving female can be aggressive and be *really* a woman, then she subverts this binary notion of gender that buttresses male dominance.³³

Joanne Hollows nämner släktskapet mellan kult och ”camp” och skriver vidare att hennes text mer rör sig på kultsidan och med andra ord lägger betoningen på den heterosexuella, snarare än den homsexuella maskuliniteten.³⁴ Anmärkningsvärt nog berör varken hon eller någon av de andra forskarna med ett genusperspektiv femininitet ur något annat än ett heterosexuellt perspektiv. I denna uppsats kommer ”feminin” och ”maskulin” huvudsakligen att användas inom en heterosexuell kontext, men jag vill vara uppmärksam på problematiken kring begreppen.

Forskningsöversikt

I sin bok *Distinction – A Social Critique of the Judgement of Taste* visar Pierre Bourdieu på samband mellan smak och ekonomisk och social status.³⁵ Han menar att smak är ett sätt för en grupp att särskilja sig från andra grupper, framför allt från de som ligger närmast den egna gruppen.³⁶ När en viss smak ska rättfärdigas, skriver Bourdieu, sker det genom ett avvisande av andra smaker: ”smaker är kanske först och främst avsmaker”.³⁷ Bourdieu ser kulturen som

³² Pinedo, s. 81ff.

³³ Ibid.

³⁴ Hollows, s. 39.

³⁵ Pierre Bourdieu, *Distinction- A Social Critique of the Judgement of Taste*, översätt. Richard Nice (Cambridge: Harvard University Press, (1984) 2002). Originalupplagan *La Distinction: Critique sociale du jugement* publicerades i Frankrike 1979.

³⁶ Ibid., s. 60.

³⁷ Ibid., s. 56.

ett ekonomiskt system i vilket människor investerar och bygger upp kapital. Kulturellt kapital tillsammans med ekonomiskt kapital ger social status och distinktion.³⁸

I *Incredibly Strange Films* från 1986 samlar redaktörerna V. Vale och Andrea Juno intervjuer och uppsatser om kulturfilm. Tonen i bokens introduktion är aggressivt oppositionell. Vale och Juno menar att kultfilmsintresset verkar som en subversiv kraft i ett samhälle där den ”goda smaken” förtrycker den fria tanken och det fria uttrycket.³⁹ Senare kultfilmsforskning har ofta reproducerat denna tämligen förhållandevis syn på kultfilmsfans som ett slags rebeller.⁴⁰ Exempelvis ser Steve Chibnall denna, som han kallar den, ”psykotroniska” [psychotronic] filmkritiken som de unga vita heterosexuella männens uppror mot den "dominanta" feministiska politiska korrektheten, som har sökt att ”problematisera och patologisera” den heterosexuella mannens njutning.⁴¹

I linje med Bourdieus teorier menar Jeffrey Sconce att de som han kallar parafilmsfans i själva verket har det mesta gemensamt med den ”elit” de försöker skapa distinktion gentemot. Även om det typiska kultfilmsfanet omfamnar s.k.s lågkultur, så är han fortfarande en vit, utbildad man från medelklassen.⁴² Sconce pekar på flera likheter mellan kultfilmsfans uppskattning av ”dålig” film och intellektuellas uppskattning av ”konstfilm”, till exempel sätter båda grupperna förfråmligandeeffekter mycket högt, d.v.s. de ögonblick då publiken blir medveten om den filmiska illusionen. I många av Franska Nya Vågen-filmerna användes dessa grepp flitigt, medan de uppstår ofrivilligt i många kultfilmer på grund av faktorer som bristande budget och talang.⁴³ Även om Sconce på många sätt ifrågasätter kultfilmsfankulturens påstådda oppositionalitet, så ser han en politisk sprängkraft i kultfilmens estetik som utmaning till estetiska normer inom filmvetenskapen.⁴⁴

Sarah Thornton kritiserar tidigare forskare för att alltför lättvindigt ha satt likhetstecken mellan ”subkultur” och ”subversiv”. Subkulturella ideologier är det raster genom vilket ungdomar föreställer sin egen och andra sociala grupper och kan skapa sig en egen identitet för att slippa känna sig som en anonym medlem i en massa, skriver Thornton. Lika lite som

³⁸ John Fiske, ”The Cultural Economy of Fandom”, *The Adoring Audience – Fan Culture and popular media*, red. Lisa A. Lewis (London: Routledge, 1992), s. 31.

³⁹ V. Vale & Andrea Juno, ”Introduction”, *Re/Search #10: Incredibly Strange Films*, red. V. Vale & Andrea Juno (San Francisco: Re/Search, 1986), s. 4ff.

⁴⁰ Hollows, s. 37.

⁴¹ Chibnall, s. 87f. Begreppet ”politiskt korrekt” ska förstås i en angolsaxisk och f.f.a. amerikansk kontext.

⁴² Sconce, s. 375f.

⁴³ *Ibid.*, s. 380-83.

⁴⁴ *Ibid.*, s. 391f.

andra ideologier, är subkulturella ideologier objektiva – de är sina egna smakkulturer och har sina egna hierarkier.⁴⁵ Utifrån Bourdieus formulerar Thornton ett nytt begrepp: subkulturellt kapital. Precis som Bourdieus kulturella kapital, kan det subkulturella förkroppsligas och omvandlas till ekonomiskt kapital. Det ger också status inför andra inom subkulturen.⁴⁶

Mark Jancovich använder Thorntons teorier för att anlägga ett mer kritiskt perspektiv på kultfilmsfankulturen. Han pekar på att både ”kult” och ”mainstream” är begrepp som konstrueras inom själva subkulturen.⁴⁷ Han kritiserar Sconce för att okritiskt använda dessa begrepp och för hans idé om att det skulle finnas något inneboende radikalt i kultfilmernas estetik när filmupplevelsen i själva verket är klassbunden och det ”radikala” här är kopplat till en borgerlig konstuppfattning.⁴⁸ Jancovich undersöker också kultfilmsfansens hierarkier; hur de bygger på exklusivitet och ett behov av att skilja mellan ”äkta” och ”falska” fans.⁴⁹

En aspekt som Jancovich förbigår är hur kultfilmsfankulturen som subkultur är strukturerad kring maskulinitet, skriver Joanne Hollows. Inom fankulturen tillskrivs mainstream-begreppet feminina egenskaper såsom ”oäkta”, ”konformistisk” och ”likriktad” medan kultfilmsfansen framställs som dess maskulina motsats: autentiska, avvikande och oppositionella.⁵⁰ Denna bild reproduceras också i hög grad av forskningen på området, menar Hollows. Hon utforskar vidare hur fankulturen strukturellt utestänger kvinnor, exempelvis genom de kopplingar som finns mellan kultfilm och pornografi.⁵¹

Jacinda Reed vidareutvecklar Hollows resonemang och tittar närmare på de akademiker som reproducerar kultfilmsfankulturens subkulturella ideologi i sin forskning. Feminismens intåg på den akademiska arenan gjorde att många manliga akademiker kände sig ifrågasatta både som män och konsumenter, skriver Reed. Här blir kultfilmen en tillflyktsort och en möjlighet för manliga akademiker att inta (den feminina) ”förtryckta” positionen, samtidigt som de kan befästa sin maskulinitet och sitt motstånd mot feminismen genom att frossa i ”politiskt inkorrekta” texter. Ur ett brittiskt perspektiv jämför Reed kultfilmsfankulturen med ”den nya

⁴⁵ Sarah Thornton, ”The Social Logic of Subcultural Capital”, *The Subcultures Reader*, red. Ken Gelder och Sarah Thornton, (London: Routledge, 1997), s. 201.

⁴⁶ *Ibid.*, s. 202f.

⁴⁷ Jancovich, s. 308.

⁴⁸ *Ibid.*, s. 309ff.

⁴⁹ *Ibid.*, s. 312f. samt s. 317f.

⁵⁰ Hollows, s. 35f.

⁵¹ *Ibid.*, s. 43.

grabbighetens” [the new lad] medvetna ”anti-politisk korrekthet” och ovilja att ta vuxet ansvar.⁵²

Frågeställning, metod och syfte

Mitt forskningsobjekt i denna uppsats är webbsajter som är inriktade på att recensera kultfilmer.⁵³ Vissa kultfilmsfansin har hängt med in i det digitala mediet, men jag fokuserar på sajter utan känd tryckt förlaga. De är med större sannolikhet gjorda av den generation som har odlat sitt kultfilmsintresse genom TV, video och DVD än av ”the Deuce”-nostalgiker.⁵⁴

Själv deltar jag inte aktivt i någon fankultur, även om jag i viss mån kan kalla mig skräckfilmsfan. Mitt intresse för kultfilm började i tonåren, ungefär samtidigt som *Ed Wood* (Burton, 1994) hade premiär - en film som Joan Hawkins menar satte igång ett större intresse för ”lågkultur” hos den breda publiken.⁵⁵ Sedan dess har jag periodvis sökt kunskap om och intresserat mig för kultfilm. Jag har kanske inte sett så många (allt är relativt), men jag känner till desto fler.

Min b-uppsats i filmvetenskap var en analys av vampyrfilmen *Cold Hearts* (Masciantonio, 1999) där jag försökte ta reda på varför den fascinerade mig fast jag inte tyckte den var ”bra”. I min c-uppsats studerade jag fanidentifikation i *Friday the 13th*-och *Halloween*-filmerna bland annat genom att studera internetbaserade diskussionsforum.⁵⁶ Under arbetet väcktes mitt intresse för kvinno-skildringen i slasherfilm och de kvinnliga fansens position och i denna magisteruppsats vill jag anlägga ett genusperspektiv i högre grad än vad jag tidigare har gjort.

Det är problematiskt att avgöra vilka sajter som ska räknas till undersökningsgruppen, bland annat eftersom science fiction, skräck och kultfilm är filmkategorier som tenderar att gå in i

⁵² Reed, s. 54ff.

⁵³ Vissa av sajterna ägnar sig inte så mycket åt traditionella recensioner som så kallade ”recaps” – ett slags minutiöst återberättande av en film. Jag väljer dock att kalla även dessa för recensioner, då de innefattar ett värderande av filmen.

⁵⁴ ”The Deuce” var vid 42nd Street på Manhattan kallades då gatan dominerades av porrbiografer. Jimmy McDonough, *The Ghastly One – The Sex-Gore Netherworld of Filmmaker Andy Milligan* (Chicago: A Capella Books, 2001), s. xvi.

⁵⁵ Joan Hawkins, *Cutting Edge – Art-Horror and the Horrific Avant-garde* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 2000), s. 206f

⁵⁶ ”If you get in his way, you are dead!” : en studie av publikidentifikation i slasherfilm med fokus på Halloween- och Friday the 13th-filmserierna.”

varandra.⁵⁷ Mitt urval blir oundvikligen en aning godtyckligt. Det sajterna har gemensamt är i första hand att de lägger fokus på recensioner filmer som anses vara udda, obskyra och/eller dåliga. Jag har uteslutit renodlade skräck-och science fiction-sajter, hyllningssajter till enskilda filmer och sajter inriktade främst på "konstnärliga"- och/eller mainstream-kultfilmer.⁵⁸

Kultfilmsfankulturens framväxt har sett olika ut i olika länder beroende på faktorer som hur filmdistributionen har varit organiserad.⁵⁹ Det finns ett fåtal svenska sajter, varav några på svenska och åtminstone en på engelska.⁶⁰ Då forskningen är koncentrerad till (framför allt) USA och (i viss mån) England, kommer jag dock att i första hand undersöka omkring 40 sajter från dessa länder. Det är på många sätt problematiskt att använda sig av material från internet, framför allt eftersom det är så omfattande. Mitt mål är att skapa en översikt med några "djupdykningar". Jag har också valt sajter som verkar någorlunda stabila.

Mycket av den tidigare forskningen rör kultfilmsfankulturen som den framstod på 1980-1990-talen i tryckta fansin. Så vitt jag vet har ingen tidigare undersökt den här typen av sajter. Mitt syfte med denna uppsats är att granska sajterna och föra en dialog med tidigare forskning. Jag utgår framför allt från den Bourdieu/Thornton-inspirerade linjen som företräds av Mark Jancovich, Joanne Hollows och Jacinda Reed. Jag använder mig också av Jeffrey Sconce och Rebecca Feasys artiklar, David Sanjeks kartläggning av kultfilmsfansin⁶¹ i USA och Storbritannien samt direkta exempel från några av dessa fansin som jämförelse. Ytterligare en källa är den mejlkontakt som jag har haft med åtta kultfilmsfans.

I uppsatsens första del vill jag dels skapa en översikt av de kultfilmssajter jag har studerat, dels studera form, stil och tilltal för att skapa en bild av hur sajterna verkar exkluderande repsektive inkluderande mot besökare. I andra delen undersöker jag närmare vilka som ligger bakom sajterna och hur de relaterar till sin roll som kultfilmsfans.

⁵⁷ Sconce, s. 376f.

⁵⁸ Till exempel Stanley Kubricks filmer och filmer som *Star Wars* (Lucas, 1977). jfr med *Wikipedia* http://en.wikipedia.org/wiki/Cult_film.

⁵⁹ Chibnall, s. 86f.

⁶⁰ *Freds tuffa filmer redux* (<http://www.geocities.com/tuffafilmer2002/>), *NoWireHangers – Calles filmrecensioner* (<http://web.telia.com/~u46211188/>), samt *Painful Cinema* (<http://web.telia.com/~u72102004/painfulcinema/>), (06.03.11).

⁶¹ Sanjek kallar kultfilmsfansinen för "skräckfansin", något som nog är att betrakta som slarv. David Sanjek, "Fans' Notes: The Horror Film Fanzine", *The Horror Reader*, red. Ked Gelder (London: Routledge, (2000) 2001), s. 314-323.

Mitt huvudsakliga syfte är att se om och i så fall hur bilden av kultfilmsfankulturen har förändrats i förhållande till den bild som finns i tidigare forskning. Sådant som jag särskilt vill belysa är:

- ◆ Vilka återfinns bland dessa kultfilmsfans? Finns nya läsare? Nya läsningar? Hur ser de på sin roll som fans?
- ◆ Vilka subkulturella drag uppvisar sajterna? Hur verkar de för att exkludera och inkludera besökare? Hur ser relationen till mainstreamkulturen ut?
- ◆ Hur ser kultfilmsfankulturen ut ur ett genusperspektiv? Hur förhåller sig kultfilmsfankulturen-och fansen till det feminina/maskulina?

1. "Welcome B-Movie fan!" – föreställd målgrupp för kultfilmssajter⁶²

Känslan av exklusivitet är central för kultfilmsfankulturen som subkultur, skriver Mark Jancovich.⁶³ Inom denna subkultur fungerar fansinen som ett slags "grindvakter som sköter den svåra balansen mellan inkluderande och exkluderande som scenen beror av."⁶⁴ Fansinen är tydliga med att de inte är för vem som helst och såväl i tilltal som i innehåll och brukar de flera strategier för att inkludera "rätt" läsare och samtidigt hålla "fel" läsare på avstånd.⁶⁵ I denna del av uppsatsen kommer jag att undersöka vilka inkluderande och exkluderande strategier som används på kultfilmssajterna.

I "'Sharon Stone, Screen Diva': stardom, femininity and cult fandom", granskar Rebecca Feasy Edward Margulies och Stephen Rebellos bok *Bad Movies We Love*. Genom att studera de båda författarnas formuleringar och ämnesval skapar hon en bild av hur de framställer sig själva och vem de adresserar.⁶⁶ På ett liknande sätt ämnar jag granska vem/vilka kultfilmssajterna så att säga talar till, samt vad det är för slags diskurser som går att följa på sajterna. Denna metod är något av ett gungfly då den till viss del bygger på tolkningar av

⁶² Citatet är hämtat från startsidan till *Badmovies.org*, www.badmovies.org, (06.03.11).

⁶³ Jancovich, s. 318.

⁶⁴ *Ibid.*, s. 320.

⁶⁵ *Ibid.*, s. 317ff.

⁶⁶ Feasy, s. 172ff.

attityder och atmosfär. Min förståelse av denna mansdominerade fankultur färgas av min egen position som "semi-fan", feminist och ung kvinna.

En bakgrund till fankritik av kultfilm

Tidigare forskning har försökt kartlägga, kategorisera och definiera kultfilmsfankritikens många olika ansikten. I artikeln "Fans' Notes: The Horror Film Fanzine" kartlägger David Sanjek kultfilmsfansin i USA och Storbritannien. Han menar att fansinen utgör en egen alternativ filmkritik med en egen värdeskala. Enligt honom är deras främsta mål att chockera borgerligheten, gräva fram obskyra filmer och vältra sig i upprörande bilder för själva upprörandets skull.⁶⁷ Han delar in fansinen i tre grupper: de sarkastiska, de arkivariska och de nihilistiska.⁶⁸ De sarkastiska fansinen präglas av den kritik som Steve Chibnall beskriver som:

Although aware of feminism and the politics of difference, (...) [this] criticism shows no desire to 'do the right thing', but rather to ironically elevate texts that often exhibit a naive disregard for sexism, misogyny, racism and other pre-enlightenment sins.⁶⁹

En av den här typen av kultfilmsfankritiks största celebriteter är John Bloom eller "Joe Bob Briggs" som han kallade sig när han i rollen av en "redneck" recenserade filmer för *Dallas Times Herald* mellan 1982 och 1985. I slutet av varje recension fanns en sammanfattning av "hur mycket blod som spilldes, hur många bröst som blottades och hur många bestar som var med i filmen", underförstått att ju mer och fler desto bättre.⁷⁰

De arkivariska fansinen lägger enligt Sanjek fokus på att leta fram gamla obskyra filmer och, i de amerikanska fansinens fall, försöka vidga perspektivet till att innefatta även europeisk film.⁷¹ I de nihilistiska fansinen finns en identifikation med det motbudande och en mening om att samhällets uppfattning om vad som är god smak verkar förtryckande och därigenom blockerar vissa uttryckssätt och erfarenheter. I de nihilistiska fansinen framhålls filmer som bryter sociala (och estetiska) tabun och uppvisar "visuell och tematisk aggression", skriver Sanjek. Han pekar ut Bill Landis, som drev det kanske mest kompromisslösa fansinet *Sleazoid*

⁶⁷ Sanjek, s. 316.

⁶⁸ Ibid., s. 318-21.

⁶⁹ Chibnall, s. 85. Jfr med Sanjek s. 318ff.

⁷⁰ Sanjek, s. 318.

⁷¹ Ibid. s. 320f.

Express, som en av den här typen av kritiks främste företrädare.⁷² Landis sökte sig hela tiden till det mer extrema – något som också blev hans fall⁷³ - och hyllas av fansinet *Shock Xpress*:s redaktör för att sin förmåga att ”dra in läsaren i ett slags hermetisk värld av sleaze”.⁷⁴

Det som Sconce kallar parafilmfankritiken överlappar Sanjeks kategorier, särskilt den nihilistiska. Parafilmfankritiken kännetecknas dels av sina aggressiva utfall mot mainstreamfilmen och dess publik, samt dess hyllningar av ”skräpfilmer” som betraktas som äkta och utmanande.⁷⁵ Framför allt i hyllningarna blir det tydligt i vilken utsträckning parafilmpubliken delar referensramar med den så kallade finkulturella publiken. Sconce tar som exempel när fansinet *Zontar* kallar skräpfilmsregissören Larry Buchanan för "en profet av transcendental banalitet (...) som överskuggar Bergman när det gäller att frammana en känsla av alienation, förtvivlan och existentiell ångest".⁷⁶

Raka motsatsen till parafilmfankritiken finns i bröderna Harry och Michael Medveds sågningar av filmer som enligt dem inte håller måttet för hur en bra film ska vara. Medvedbröderna är inte ute efter att provocera eller ifrågasätta smaknormer – de vill bara driva med filmerna. Ett exempel taget ur recensionen (sågningen) av *Eegah!* (Hall, 1962) från *The Fifty Worst Films of All Time (and how they got that way)*:

The real star of the film, however, is Arch W. Hall Jr., whose performance as Tommy marks one of the low points in the history of American cinema. In all fairness to Mr. Hall, we should mention that he was only sixteen at the time the film was made, and that he comes to his role with serious physical handicaps: he has a face that only a mother could love (...).⁷⁷

I boken sågas alltifrån *Last Year at Marienbad* (Resnais, 1961) till *The Omen* (Donner, 1976) och *Santa Claus Conquers the Maritans* (Webster, 1964) för att de är tråkiga, pretentiösa, fåniga, uppblåsta eller bara dåliga. Författarna positionerar sig såväl med avvikande kultfilmsfans som föredrar nöjet med att se ”dålig” film, som med den ”vanliga” biobesökaren

⁷² Sanjek, s. 321ff.

⁷³ Han gjorde dock ”comeback” för ett par år sedan. Se intervjun i *Exploitation Retrospect*, http://www.dantenet.com/er/chats/interviews/landis/landis_clifford.html, (06.03.11).

⁷⁴ Stefan Jaworzyn, ”Xpressway to Your Skull”, *Shock Xpress 1 – The Essential Guide to Exploitation Cinema*, red. Stefan Jaworzyn (London: Titan Books, 1991), s. 5f. Sleaze” används ofta för att beteckna en kategori av pornografiska exploitationfilmer och kan ungefär översättas med ”sjaskighet”.

⁷⁵ Se t.ex. Sconce, s. 374.

⁷⁶ Ibid., s. 382.

⁷⁷ Harry Medved med Randy Dreyfuss, *The Fifty Worst Films of All Time (and how they got that way)* (New York: Popular Library, 1978), s. 85. Michael Medved var också involverad i boken (Medved med Dreyfuss, s. 5).

som utsätts för ”överskattade konstfilmer som lämnar publiken uttråkad och rasande” och en elitistisk filmkritik som förfasar sig över att filmer som *The Omen* kan bli sådana publiksuccéer.⁷⁸ Något ifrågasättande av smaknormer är det inte frågan om – snarare är det underförstått att det finns tydliga och allmängiltiga kriterier för vad som gör en film bra eller dålig. Michael Medved är för övrigt idag en ultrakonservativ filmkritiker och ligger bakom boken *Hollywood vs. America* där Hollywoodfilmen beskrivs under rubriker som ”The Poison Factory”, ”Promoting Promiscuity” och ”The Infatuation with Foul Language”.⁷⁹

Mystery Science Theatre 3000 (skapad av Hodgson, 1988-99) - eller *MST3K* som det kallas av seriens fans - är ett tv-program i samma tradition som Medvedbröderna. Programmet har som modell det gruppittande - d.v.s. när en grupp fans träffas och interagerar med varandra under visningen av ett tv-program/film – som är en central del av många fankulturer.⁸⁰ Mer specifikt bygger *MST3K* på de ironiska (Medvedinfluerade) läsningar som redan fanns inom kultfilmsfankulturen, men som genom programmet nådde ut till en större publik.⁸¹ Idag är *MST3K* ett begrepp i kultfilmsfankretsar och har inspirerat många till sitt intresse.⁸² I programmets första säsong var huvudpersonen en man som hölls fången på en rymdstation av elaka vetenskapsmän som utsatte honom och hans robotvänner för tortyr i form av dåliga filmer. Även om programmets uppbyggnad ändrades under de elva år som serien gick, så var grundpremissen alltid densamma: att visa en "dålig" film med löpande sarkastiska kommentarer.⁸³

[a black-hooded cultist arrives at a house] (...)

Mike Nelson: His head is still factory-wrapped.

Crow: [snickering] Is he a door-to-door executioner? .⁸⁴

Mark Jancovich observerar att smakkulturer som har positionerat sig som ”radikala och alternativa” – såväl subkulturella som akademiska – delar synen på den kommersiella filmen som den Andre.⁸⁵ I den Medved-och *MST3K*-influerade kritiken finns inte samma formulerade ideologiska misstänksamhet mot mainstreamfilmen som i parafilmsfankritiken, men den är i

⁷⁸ Medved med Dreyfuss, s. 9ff.

⁷⁹ Michael Medved, *Hollywood vs. America: popular culture and the war on traditional values* (New York: Harper Collins, 1992), s. 1. Se även Jancovich, s. 314 samt http://en.wikipedia.org/wiki/Michael_Medved, (06.03.11).

⁸⁰ Jenkins, s. 76f.

⁸¹ Sconce, s. 373.

⁸² Se t.ex. Severens mejl, Appendix.

⁸³ <http://www.mst3kinfo.com/mstfaq/basics.html>, (06.03.11).

⁸⁴ <http://www.imdb.com/title/tt0094517/quotes>, (06.03.11).

⁸⁵ Jancovich, s. 306.

storts sett lika lika central. Rebecca Feasy beskriver hur författarna till boken *Bad Movies We Love* gör en tydlig distinktion mellan sig själva som privilegierade läsare och ”den vanliga” biobesökaren som låter sig duperas av Hollywood.⁸⁶ De till synes diametralt olika typerna av fankritik kan också rymmas inom samma skrift eller hos samma kritiker. Jancovich skriver:

Even within a single publication, the sheer eclecticism of the films discussed means that they are not read in one coherent way, but through a number of different and contradictory strategies that are constantly slipping into one another. In *Incredibly Strange Films*, for example, the tone moves between virtual contempt for the films discussed, through a patronising affection for their pathetic failings, to a virtual awe-filled admiration for true works of art.⁸⁷

Gränsdragningarna mellan de olika typerna av kultfilmsfankritik är med andra ord oerhört flytande och mycket av förståelsen av kultfilmsfankritiken riskerar att gå förlorad vid alltför mycket subkategoriserande. I vissa fall är det dock nödvändigt att mer specifikt se till just skillnaderna: d.v.s. mellan en kritik som – åtminstone på ytan – ifrågasätter smaknormer och gärna vill provocera och en kritik som utgår från redan befintliga smaknormer och snarast verkar för att befästa dessa. Fortsättningsvis kommer jag att referera till dessa typer som typ A och typ B. Typ A innefattar det som Sanjek beskriver som den sarkastiska, arkivariska och nihilistiska kritiken, samt Sconces parafilmfankritik medan typ B innefattar den Medved-och *MST3K*-influerade fankritiken. En annan skillnad mellan typ A och typ B är filmurvalet. Det råder inga vattentäta skott, men generellt sett är det fler filmer som är mer ”extrema” innehållsmässigt vad gäller våld och sex, som behandlas inom typ A än typ B.

Olika typer av sajter

Jag har tittat närmare på ungefär 40 sajter med inriktning på kultfilmsrecensioner och jag tycker mig kunna se fem starka tendenser på hur filmerna värdesätts och vilka filmer som recenseras. Med det sagt så överlappar tendenserna ofta varandra på sajterna, framför allt eftersom vissa flera recensenter medan andra är enpersonsprojekt. Många fans varierar ju också sina läsningar mellan typ A och B, mycket beroende på vilken typ av film det är som recenseras. Denna översikt ska inte heller ses som en stirkt kategorisering, utan en överblick.

⁸⁶ Feasy, s. 173f.

⁸⁷ Jancovich, s. 314.

Sajter som *Mortado's Page of Filth*⁸⁸ och *Reel Terror*⁸⁹ fokuserar på att hitta det mest chockerande materialet. Den brutala och o censurerade bilden värderas högt och de påminner i den bemärkelsen om David Sanjeks nihilistiska fansin. Filmerna som recenseras här är till exempel extrema gore-filmer⁹⁰ som den japanska *Flowers of Flesh and Blood* (Hino, 1985) där en samuraj bit för bit lemlästar en ung kvinna medan hon fortfarande lever.⁹¹

På andra sajter sätts ”inverterbar kvalitet” främst: filmerna i fråga ska antingen vara bra ”på riktigt” eller så ”dåliga att de blir bra”. Exempel: *Full Circle Cinema*⁹², *Debased.com*⁹³ och *1000 Misspent Hours*⁹⁴. På dessa elitistiska sajter premieras det udda, det originella uttrycket och det kompromisslösa konstverket: på *Debased.com*:s lista över ”de bästa kultfilmerna” ryms såväl *Det sjunde inseglet* (Bergman, 1957) som *Plan Nine From Outer Space* (Wood, 1959).

*Badmovies.org*⁹⁵, *3B Theatre*⁹⁶ och *Dante's Inferno and All Night Video Store*⁹⁷ är exempel på sajter där dålig film graderas på en skala från prima underhållning till ren tortyr. Här finns ett starkt släktskap med kultfilmsfankritiken av typ B då de, som Rebecca Feasy skriver, inte avvisar eller försöker vända upp och ner på några smaknormer, utan ”snarare skiljer mellan ’den bra dåliga’ filmen och den dåliga filmen som bara är dålig”.⁹⁸ Vad som räknas som en ”dålig” film kan variera, men fokus ligger på lågbudgetproduktioner från ca 1950-talet och framåt, även om många mainstreamfilmer också recenseras.

En annan typ av sajt specialiserar sig på att såga dålig film. Exempel: *Night of the Creeps*⁹⁹, *Brokedown Cinema*¹⁰⁰ och *Severens's World of Really Awful Movies*¹⁰¹. Dessa sajter tar inte så mycket tar upp filmer som är ”så dåliga att de är bra”, utan betygssätter enligt en skala från ”inte så dåligt” till ”fruktansvärt uselt”. Underförstått är att det är underhållande med ”dålig film”.

⁸⁸ <http://mortado.com/mortado/main.shtml>, (06.03.11).

⁸⁹ <http://webhome.idirect.com/%7Ebazooka/>, (06.03.11).

⁹⁰ Gore-filmer kan sägas gå ut på att visa upp så extremt blodiga scener som möjligt.

⁹¹ <http://webhome.idirect.com/~bazooka/gorepage.htm>, (06.03.11).

⁹² <http://www.fullcirclecinema.com/>, (06.03.11).

⁹³ <http://www.debased.com>, (06.03.11).

⁹⁴ <http://www.1000misspenthours.com/>, (06.03.11).

⁹⁵ <http://www.badmovies.org>, (06.03.11).

⁹⁶ <http://www.badmovieplanet.com/3btheater/>, (06.03.11).

⁹⁷ <http://www.badmovieplanet.com/inferno/>, (06.03.11).

⁹⁸ Feasy, s. 173.

⁹⁹ <http://zombie.dreamhost.com/>, (06.03.11).

¹⁰⁰ <http://www.jerrydroberts.com/brokedowncinema/>, (06.03.11).

¹⁰¹ <http://www.angelfire.com/film/severen/index.html>, (06.03.11).

Slutligen finns de eklektiska sajterna som blandar mainstream och kult och tar upp allt från *Star Wars: Episode III – Revenge of the Sith* (Lucas, 2005) till *Cannibal Holocaust* (Deodato, 1980),¹⁰² utan att nödvändigtvis såga mainstreamfilmerna. Exempel: *Mutant Reviewers from Hell*¹⁰³, *Cavalcade of Schlock*¹⁰⁴ och *Savage Cinema*¹⁰⁵. Här blir ofta svängningarna mellan läsningar av typ A och typ B som tydligast.

Form, bild och censur

Även om subkulturer ofta är oerhört fientliga mot media, så är just media en av förutsättningarna för deras existens, menar Sarah Thornton. Mark Jancovich applicerar detta på kultfilmsfankulturen. Å ena sidan, skriver Jancovich, är det genom media som känslan av gemenskap produceras och upprätthålles inom kultfilmssubkulturen. Å andra sidan baseras samma subkultur på en känsla av exklusivitet och här hotar media att grumla känslan av distinktion som den subkulturella gemenskapen bygger på.¹⁰⁶

Joanne Hollows fortsätter Jancovichs resonemang: tidningar, fansin och internetsajter är visserligen centrala för fankulturens känsla av samhörighet, men samtidigt utgör de ett hot eftersom de gör subkulturen tillgänglig för alla. Det är då nödvändigt för subkulturen att tillgripa strategier för att hålla borta ”fel” läsare och behålla en känsla av exklusivitet, skriver Hollows.¹⁰⁷ Den tidiga kultfilmsfankulturen kretsade kring ”midnight movies” som ofta visades på biografier i stadens mer nedgångna kvarter, kvarter som ”The Deuce” som förknippades med strippklubbar och porrbiografier och där de flesta kvinnor inte kände sig trygga, särskilt inte nattetid. Själva miljön bidrog till bilden av det (oftast heterosexuella) kultfilmsfanet som den ”manliga äventyraren’ som ger sig ut i den urbana vildmarken”, skriver Hollows.¹⁰⁸

I och med att kultfilmstittandet flyttades från den sociala till den privata sfären uppstod en del problem för fankulturen. Filmerna började plötsligt visas på TV, det mest domesticerade av

¹⁰² Just detta exempel kommer från *Savage Cinema*, <http://www.savagecinema.com/issue6.htm>, (06.03.11).

¹⁰³ <http://www.mutantreviewers.com>, (06.03.11).

¹⁰⁴ <http://www.geocities.com/tyrannorabbit/>, (06.03.11).

¹⁰⁵ <http://www.savagecinema.com>, (06.03.11).

¹⁰⁶ Jancovich, s. 318.

¹⁰⁷ Hollows, s. 45.

¹⁰⁸ *Ibid.*, s. 41f.

alla medier, vars publik ofta framställs som feminin, passiv och konformistisk. Även videon väckte ambivalens,¹⁰⁹ något som kultfilmsregissören Frank Henenlotter¹¹⁰ ger uttryck för i en intervju i *Incredibly Strange Films*:

It's a strange concept: all these obscure films that I would have risked injury and death to see (literally, in some of those theatres) are now available at your local clean video store! It's a little unnerving. I'm wholeheartedly in support of this, but I'm still not used to the fact that these films that I spent my whole life trying to see are now *consumer items*.¹¹¹

Kultfilmsfankulturen återhämtade sig dock snabbt och fanet kunde behålla bilden av sig själv som den urbana äventyraren, skriver Hollows. Kultfilmsbutikerna ligger ofta i städernas mer skumma kvarter och postorderkatalogerna är försedda med rubriker som "BESTÄLL PÅ EGEN RISK".¹¹² För att komma ifrån problemet med att filmerna nu var konsumtionsobjekt, återuppfann kultfilmsfanet sig själv som samlare - en mer legitim maskulin roll, menar Hollows. Kultfilmsfankulturen tillgrep också nya strategier för att skydda sin exklusivitet från mainstreamkulturen i allmänhet och kvinnor i synnerhet, till exempel genom publicerandet av blodiga och pornografiska bilder i tidningar och fansin, skriver Hollows.¹¹³

Kultfilmssajternas design varierar från det enkla och strukturerade (t.ex. *1000 Misspent Hours* och *Badmovies.org*) till sidor som kan uppfattas som mer svåröverskådliga i sitt upplägg, åtminstone för en förstagsbesökare (t.ex. *Jabootu's Bad Movie Dimension*¹¹⁴ och *And You Call Yourself A Scientist!*¹¹⁵). Det är möjligt att de sajter som till synes kaotiska till sin struktur ser ut så med avsikt, för att förarga och förvirra den utomstående besökaren med sin svårtillgänglighet. Den sajt som tar svårtillgängligheten längst är *Mortado's Page of Filth* där texten är vit mot vit bakgrund - med andra ord ser sidan tom ut innan man markerar den.

Jag tycker mig kunna skönja några huvuddrag i sajternas design: inslag av grälla färger och, förutom bilder från recenserade filmer, illustrationer som för tankarna till skräck- och sci-fi-genrerna - monster, djävlar, gravstenar, UFO:n, rymdvarelser, etc. I utformningen finns en

¹⁰⁹ Hollows, s. 42f.

¹¹⁰ Mannen bakom bl.a. *Basket Case 1, 2 och 3* (1982/1990/1992)

¹¹¹ Andrea Juno, s. 8.

¹¹² Hollows, s. 43.

¹¹³ *Ibid.*, s. 44f.

¹¹⁴ <http://www.jabootu.com/>, (06.03.11).

¹¹⁵ <http://twtd.bluemountains.net.au/Rick/liz.htm>, (06.03.11).

lekfull demonstration av en förkärlek för det kitschiga, det ”smaklösa”. Många sajter har svart som bakgrundsfärg en färg som enligt Hollows har använts i kultfilmsbutiker och av kultfilmsåterförsäljare på nätet för att markera en skillnad mot maistreamåterförsäljare.¹¹⁶ Färgen svart förstärker kopplingen till skräckgenren och understryker även kultfilmsfankulturens kopplingar till subkulturer som punk och rockabilly.¹¹⁷ *Reel Terror* har också en stor länk till *Bizarre Magazines* hemsida – en tidning som inriktar sig på subkulturer som BDSM.¹¹⁸

-

David Sanjek noterar hur de tryckta fansinens titlar - *Slimetime*, *Trashola*, *The Gore Gazette*, med flera - avspeglar en fascination vid det förbjudna och för de flesta motbjudande bilder. Kultfilmsfansinen är fulla av illustrationer som många icke-fans säkert skulle finna råa och smaklösa, skriver Sanjek och beskriver några typexempel: ”en polismans avhuggna huvud på ett fat som en grotesk aptitretare; utsvultna zombies som precis ska stilla sin aptit på ett ovilligt offer.”¹¹⁹ Överhuvudtaget har fixeringen vid den ocensurerade bilden (och blicken) varit central inom kultfilmsfankulturen. Steve Chibnall menar att förkastandet av censur för vuxna är något av det allra viktigaste för kultfilmsfans¹²⁰ och det brittiska kultfilmsfansinet *Samhain* protesterade mot filmcensur genom att i en särskild kolumn återge förbjudna filmers handling in i minsta detalj.¹²¹

Vissa av kultfilmssajterna har titlar som påminner om de som Sanjek beskriver: *Reel Terror*, *Mortado's Page of Filth*, *Night of the Creeps* och *Debased.com*. Somliga lägger fokus på sajtinnehavaren själv, t.ex. *Cliffie's Notes*¹²², *Jabootu's Bad Movie Dimension* och *Dante's Inferno and All Night Video Store*, medan andra som *Mutant Reviewers From Hell*, *Stomp Tokyo* och *And You Call Yourself A Scientist!* innehåller referenser till b-filmer. Många sajter signalerar redan i titeln fokuseringen på den ”dåliga” och/eller vilken smakskala som gäller på sajten, t.ex. *Bad Cinema Diary*¹²³, *Badmovies.org*, *Brokedown Cinema*, *Full Circle Cinema* och *Opposable Thumb Films*¹²⁴.

¹¹⁶ Hollows, s. 48.

¹¹⁷ Jancovich, s. 314.

¹¹⁸ <http://www.bizarremag.com/>, (06.03.11).

¹¹⁹ Sanjek, s. 314f.

¹²⁰ Chibnall, s. 85.

¹²¹ Sanjek, s. 317.

¹²² http://www.geocities.com/paladin_s98/chips1.html, (06.03.11).

¹²³ <http://www.cathuria.com/bcd/>, (06.03.11).

¹²⁴ <http://www.stomptokyo.com/otf/>

Innehållet på sajterna måste förstås i en anglosaxisk och framför allt amerikansk kontext. På kultfilmssajternas startsidor återfinns mycket sällan bilder som kan tänkas väcka anstöt, men även inne på sajterna är bildurvalet tämligen försiktigt.¹²⁵ Bilder som kan tänkas provocera förses med direkta ingrepp i bilden som ska dölja "oanständigheter" och/eller en skriftlig varning.¹²⁶ På *And You Call Yourself A Scientist!* varnas till exempel de under 18 år för att trycka på en länk som leder till en bild på en blodig Kevin Bacon från *Friday the 13th*.¹²⁷ Så kallade "disclaimers" - ett avsärande av juridiskt ansvar – är mycket vanliga, antagligen på grund av den amerikanska lagstiftningen vad gäller stämningar. Även om de ofta är skrivna med glimten i ögat, som denna från *Mutant Reviewers From Hell*, så visar deras blotta på en förändrad attityd gentemot censur:

Although we pride ourselves on being free-thinkers and free-speakers, we do edit our page to exclude really really bad swear words (...) You will find mild profanities on this site, which the authors of MRFH do not feel contribute to teen violence and Pauly Shore movies. So we would advise parents to use discretion when allowing their children to view this site. (...) And finally, if you still have a serious problem with (...) this page, then you probably need a margarita and a copy of the First Amendment.¹²⁸

På vissa av sajterna får varningen samma dubbla funktion som när de av Hollows nämnda postorderkatalogers "beställ på egen risk". *Reel Terror*:s startsida skyltar med en bild på man med ett vapen i ena handen och en avhuggen arm i den andra. "REEL TERROR - CINEMA FOR THE TRULY DISTURBED" står det och under det finns en varning för att materialet kan verka stötande för vissa och inte är avsett för personer under 18 år. Samtidigt som bilden och texten verkar för att hålla borta "fel" besökare, fungerar de som en "Välkommen!"-skylt för de fans som utgör sajtens målgrupp. *1000 Misspent Hours* har en ironisk "disclaimer" som slutar med en uppmaning till besökare under 18 år att åtminstone rensa historiken på sin webbläsare när de har besökt sidan.¹²⁹

Precis som Hollows har jag hittat kultfilmssajter som länkar till pornografiska sidor och lägger upp mer eller mindre pornografiska bilder.¹³⁰ Generellt sett är det sajter som närmar sig

¹²⁵ I jämförelse med de fansin som Sanjek beskriver och många andra sajter.

¹²⁶ Se t.ex. http://www.cathuria.com/bcd/bcframe_new.htm, (06.03.11).

¹²⁷ http://twtd.bluemountains.net.au/Rick/liz_skeletons.htm, (06.03.11).

¹²⁸ <http://www.mutantreviewers.com/rfamily.html>, (06.03.11).

¹²⁹ <http://www.1000misspenthours.com/general/whatisthisplace.htm>, (06.03.11).

¹³⁰ Hollows, s. 43. Se till exempel *Reel Terror* som länkar till *Bizarre* och de "banners" med bystiga kvinnor som dyker upp på *Badmovies.org*.

typ A som är mest välvilligt inställda till pornografiskt material i länkar och filmer som recenseras. Sanjek noterar att många fansin präglas av en ”frat-boy sensibility”¹³¹ – ett slags grabbig gemenskap – vilket också blir tydligt i form och bildval på vissa sajter. Då tänker jag särskilt på *Dante’s Inferno’s*:s pinup-djävulskvinnor och djävul med en ölbägare i näven, samt *3B-Theatres* design vars betygssystem bygger på hur mycket alkohol man behöver hålla i sig för att klara sig igenom filmen.¹³²

Recensionerna: utformning, stil och tilltal

Det är en otroligt diversifierad grupp filmer som recenseras på kultfilmssajterna: allt från en träningsvideo med skådespelerskan Alyssa Milano till *Baise-moi* (Despentes, 2000) till ovan nämnda *Santa Claus Conquers the Martians*. Utan tvekan är det genrerna skräck, science fiction, fantasy och action som dominerar. Vissa sajter recenserar inte ponografi och alltför blodiga och våldsamma filmer, medan andra blandar friskt.

John Fiske beskriver hur serietidningsfans lägger ner mycket tid på att ranka olika tecknare och författare för att till slut skapa ett slags kanon baserad på vad som är ”autentiskt”.¹³³ Något liknande kan sägas ha hänt inom kultfilmsfankulturen som har fått sin egen kanon. Hit räknas filmer som den första gore-filmen *Blood Feast* (Lewis, 1963), hånade lågbudgetproduktioner som *Eegah!*, men också färskare ”kalkoner” som *Battlefield Earth* (Christian, 2000) och mer ”konstnärliga” filmer som *Eyes Without A Face* (*Les Yeux Sans Visage*, Franju, 1959). Många av filmerna har paraderats i *MST3K* eller tas upp i bröderna Medveds böcker.¹³⁴ Kultfilmskanon bygger till stor del på att filmerna har rykte om sig att på något sätt vara unika eller udda, särskilt atmosfäriska, motbjudande eller skrattretande.

Recensionerna varierar kraftigt i omfattning och utformning. *Bad Cinema Diary* och *Reel Terror*:s recensioner är bara någon paragraf, medan recensionerna – eller snarare referaten – på *Jabootu’s Bad Movie Dimension* och *The Agony Booth*¹³⁵ kan vara på 35 sidor.¹³⁶ Vissa

¹³¹ Sanjek, s. 319.

¹³² <http://www.badmovieplanet.com/3btheater/misc/ratings.html>, (06.03.11).

¹³³ Fiske, s. 35f.

¹³⁴ <http://www.mst3kinfo.com/episodes/index.html>, (06.03.11).

¹³⁵ <http://www.agonybooth.com/>, (06.03.11).

¹³⁶ Så lång blev recensionen av *Dungeons & Dragons* (Solomon, 2000) när jag förde över den till ett Microsoft Word-dokument. <http://www.jabootu.com/d&d.htm>, (06.03.11).

recensioner utgörs bara av ett referat och en utvärdering av filmen medan andra är oerhört elaborerade och erbjuder bilder, ljud-och videoklipp från den recenserade filmen. De kanske allra mest heltäckande recensionerna finns på *Shadow's B-Movie Graveyard*¹³⁷: förutom produktionsuppgifter, kuriosa, en detaljerad genomgång av filmens handling, samt citat, ljud- och videoklipp redogör också sajts innehavare Shadow för sin egen personliga relation till filmen.¹³⁸

På *The Agony Booth* svarar webbmastern Albert på frågan varför han skriver så långa recensioner:

Recapping is the art of describing in detail every scene that happens in a movie or TV show, while providing analysis, criticism, and hopefully amusing comments along the way. (- - -) I think the best way to explain recaps is to compare them to DVD commentary tracks. The popularity of these tracks shows that people who love movies generally *like* to get more in-depth with a particular film.¹³⁹

Här är det tydligt vem den föreställda läsaren är: någon som älskar (dålig) film och vill gå in lite djupare än den ”vanliga” åskådaren som nöjer sig med att bara titta på filmen. En viss elitism anas onekligen bakom maratonrecensionerna – nöjessurfaren orkar med största sannolikhet inte läsa en 30-sidors recension av *Dungeons & Dragons* (Solomon, 2000).¹⁴⁰ Rebecca Feasy noterar hur kultfilmsfanet arbetar för att särskilja sig från den bilden av den passiva åskådaren genom att utmåla sig själv som aktiv. Hon tar som exempel hur författarna till *Bad Movies We Love* beskriver att medan ”’du’ skrattar åt filmen ’omges du av idioter som faktiskt sitter i artig tystnad’”. Mainstreamåskådaren accepterar och konsumerar medan kultfilmsfanet gör motstånd och avvisar, skriver Feasy – åtminstone är det den bild kultfilmsfansen själva har.¹⁴¹

Samtidigt är ju de långa recensionerna oerhört generösa: att läsa dem är ju nästan som att se filmen. Denna generositet är att betrakta som anmärkningsvärd då vissa kultfilmsfansin till och med vägrar tipsa sina läsare om var de kan köpa filmerna som recenseras.¹⁴² En liknande motsägelsefullhet finns i upplägget på sajter som *Shadow's B-Movie Graveyard* och

¹³⁷ <http://www.bmoviegraveyard.com/>, (06.03.11).

¹³⁸ <http://www.bmoviegraveyard.com/pages/reviewformat.htm>, (06.03.11).

¹³⁹ <http://www.agonybooth.com/extras/faq.html>, (06.03.11).

¹⁴⁰ <http://www.jabootu.com/d&d.htm>, (06.03.11).

¹⁴¹ Feasy, s. 174.

¹⁴² Jancovich, s. 319f.

Badmovies.org. Dessa sajter erbjuder stillbilder, ljud-och filmklipp till alla besökare – en chans för att få ta del av det roliga för vem som helst! – samtidigt som de inkluderar små skämt som är förståeliga bara för läsaren som har sett filmen.¹⁴³ Att sajterna dock främst vänder sig till andra fans framgår tydligt, som till exempel på startsidan till *Badmovies.org*:

Welcome b-movie fan. Here is a safe place to indulge in your more unsavory cinematic tastes. You watch them after family members go to bed, your significant other (...) screws up their face in disgust every time you linger over Cool as Ice, once a friend even hit you for renting something really awful. That is all going to change now. Here is a website where you can read reviews, talk with other b-movie fans, and glorify the genre.¹⁴⁴

Julian Hoxter som har studerat sajter inriktade på *The Exorcist* (Friedkin, 1973) beskriver den typiska fanwebbsajten som ”hjälpfull och vänlig” mot andra fans. Innehållet presenteras ofta pedagogiskt och generöst, men dock hela tiden på sajtinnehavarens – webbmasterns – villkor: ”Det här är *min* sajt, *mitt* innehåll (...) och jag undervisar dig på *mitt* sätt.”¹⁴⁵ Denna beskrivning passar väl in på många av kultfilmssajterna som exempelvis *Badmovies.org*. På de sajter som har flera recensenter finns det alltid någon eller några som bestämmer vilka som passar in på sidan. Sajterna är mer eller mindre öppna för att ta emot gästrecensioner, men i det sker alltid en gallring någonstans.¹⁴⁶ Det finns också en starkt skyddande attityd gentemot texterna, mest, som det verkar, för att undvika plagiering.¹⁴⁷

Joanne Hollows noterar hur kultfilmsfansen använder sig av ”trivia” [ung. onödigt vetande eller obskyra fakta] för att exkludera andra läsare.¹⁴⁸ Kultfilmssajterna kräver olika mycket förkunskaper av sina läsare. Webbmasteren El Santo på *1000 Misspent Hours* använder sig flitigt av referenser som bara andra fans är förtrogna med¹⁴⁹ medan Liz:s recensioner på *And You Call Yourself A Scientist!* ofta är av arten att även ”icke-fans” kan tillgodogöra sig dem. Många av kultfilmssajterna utgår också från att läsarna har kunskap om och intresse av

¹⁴³ Se t.ex. ”Things I Learned From This Movie” och ”Stuff To Watch For” i recensionerna på www.badmovies.org, (06.03.11).

¹⁴⁴ <http://www.badmovies.org>, (06.03.11).

¹⁴⁵ Julian Hoxter, ”Taking possession: Cult Learning in *The Exorcist*”, *Unruly Pleasures – the Cult Film and its Critics*, red. Xavier Mendik och Gareme Harper (Guildford: FAB Press, 2000), s. 175.

¹⁴⁶ Se t.ex. <http://www.mutantreviewers.com/rwhatis.html> och <http://www.agonybooth.com/extras/faq.html>, (06.03.11).

¹⁴⁷ Se t.ex. <http://www.mutantreviewers.com/rwhatis.html> och <http://www.1000misspenthours.com/general/whatisthisplace.htm> (06.03.11).

¹⁴⁸ Hollows, s. 45.

¹⁴⁹ Se till exempel recensionen av *Greta the Mad Butcher* (Franco, 1977), <http://www.1000misspenthours.com/reviews/reviewse-g/gretathemadbutcher.htm>, (06.03.11).

genrerna skräck, science fiction och fantasy. I slutet av varje recension på *Coldfusion Video*¹⁵⁰ listas det till exempel hur många av filmens skådespelare som har varit med i någon av *Star Trek*-serierna (skapade av Roddenberry, 1966-)

Recensionerna på t.ex. *Opposable Thumb Films* och *And You Call Yourself A Scientist!* närmar sig ofta rena filmanalyser med inslag av en mer akademisk ton.¹⁵¹ I recensionerna på sajter som är mest influerade av fankritik av typ B, finns ofta en petimäterattityd där recensenten retar sig på och räknar upp minsta fel och brist i regi, skådespeleri, manus, kontinuitet, o.s.v. Ett exempel från *Dante's Inferno*:s recension av *Dr Giggles* (Coto, 1992):

When McGrue tells his partner the story of how Dr. Rendell got his son out of the house he says that the Doc had sewn the boy up in the body of his mother. Well, he must have been a damn good doctor **because there's no stitches!** (...) How'd the kid breathe in the first place? Also, McGrue says he passed out and when he woke up everything in the morgue was cleaned up. **Get the flippin' fuck outta here!** This seven year old kid cleaned up all the blood and sewed the body up again too?¹⁵²

Denna felfinnarattityd – att så att säga genomsåda den filmiska texten – genomsyrar kultfilmsfankritiken vare sig det rör sig om typ A eller typ B¹⁵³ - skillnaden ligger i hur felen värderas. Medan många texter som närmar sig fankritik av typ B använder sig av en mer humoristisk och/eller ironisk stil, genomsyras andra – som Dantes ovan – av en aggressiv, indignerad ton. Till exempel kallas *Brokedown Cinema* på startsidan för ”din kolossala hämnd på filmer som har bestulit dig på värdefulla ögonblick av ditt liv.”¹⁵⁴

Som det framgår av utdraget från *Dante's Inferno* ovan så förekommer ”stötande” språk som svär-och könsord på sajterna. Medan vissa, som t.ex. *Mutant Reviewers*, gör en poäng av att hålla sajten språkligt ”ren”, är många recensenter på andra sajter inte främmande för att t.ex. använda ”the f-word”. Utifrån en anglosaxisk – och då framför allt ett amerikansk – kontext måste det ”stötande” språket i högsta grad ses som en markering mot mainstreamkulturen och

¹⁵⁰ <http://www.coldfusionvideo.com>, (06.03.11).

¹⁵¹ Se t.ex. recensionen av *A Nightmare On Elm Street: Part 2 Freddy's Revenge* (Sholder, 1985).
<http://www.stomptokyo.com/otf/nightmare2/nightmare2.htm>, (06.03.11).

¹⁵² <http://www.badmovieplanet.com/inferno/archives/drgiggles.html> (06.03.11)

¹⁵³ Sconce, s. 387.

¹⁵⁴ <http://www.jerrydroberts.com/brokedowncinema/>, (06.03.11).

censur. Mest extrem i den bemärkelsen är sidorna *Reel Terror* och framför allt *Night of the Creeps* vars motto är ”Proudly Corrupting the Youth of America One Mind At A Time”.¹⁵⁵

Även om det rent pornografiska materialet inte är särskilt närvarande i bild på kultfilmssajterna, så utgår många recensenter från att nakna kvinnor är ett självklart plus i bedömningen av en kultfilm. *Bad Cinema Diary* finns till exempel en symbol som tipsar läsaren om att det finns mer eller mindre avklädda kvinnor i den recenserade filmen. Det är inte så att recensenterna är helt ovetande och/eller ointresserade av den ofta problematiska kvinnobilden i filmerna de ser, men det är få som så att säga låter det överskugga filmupplevelsen. När det väl kommenteras sker det ofta med en besvärad pliktskyldighet, liksom i förbifarten.¹⁵⁶

I recensionen av ”rape-revenge”-filmen *I Spit On Your Grave/Day of the Woman* (Zarchi, 1978) på *1000 Misspent Hours* kritiserar sajtens innehavare El Santo de som anser att filmen är misogyn och pornografisk:

Writer/director Meir Zarchi succeeds breathtakingly in putting the audience in Jennifer's place, creating what is probably the most vicariously painful depiction of sexual violence in the annals of cinema. It pushes what comes next beyond the territory of mere revenge, and into that of Righteous Vengeance. And in doing so, it opens the door to as glorious a catharsis as any [sic] the movies have to offer.¹⁵⁷

Våldtäktsscenen i *I Spit On Your Grave* utgör närapå en tredjedel av filmen, men jag ställer mig ändå frågande till varför El Santo måste beskriva i detalj vad de fyra männen gör med Jennifer (Camille Keaton). Han hyllar Jennifers hämnd mot sina förövare, men besparar samtidigt läsaren detaljerna från dessa scener, som när hon kastrerar en av sina våldtäktsmän och lämnar honom att förblöda. Jag vet inte om jag skulle vilja kalla detta symptomatiskt – till exempel beskrivs kastrationsscenen mer ingående än våldtäktsscenen i recensionen på *Stomp Tokyo*¹⁵⁸ - men det säger något om den delvis självvalda blindhet som många recensenter uppvisar det gäller behandlingen av kvinnor i kultfilmer som närmar sig exploitationengenren.¹⁵⁹

¹⁵⁵ <http://zombie.dreamhost.com/>, (06.03.11).

¹⁵⁶ Se till exempel Bruces på *Bad Movie Cinema*:s kommentar av *Bloodsucking Freaks* (Reed, 1976) nedan.

¹⁵⁷ <http://www.1000misspenthours.com/reviews/reviewsh-m/ispitonyourgrave1978.htm>, (06.03.11).

¹⁵⁸ <http://www.stomptokyo.com/movies/i/i-spit-on-your-grave.html>, (06.03.11).

¹⁵⁹ Jfr. Sanjek, s. 322.

Hollows citerar en undersökning av Brigid Cherry som visar att kvinnors låga konsumtion av nischmedia riktad till skräckfilmsfans, ”delvis beror på en avsmak för ’gore’ och den sexism och de semi-pornografiska bilder’ som finns i dessa magasin.¹⁶⁰ Samtidigt framgår det i en annan undersökning av Cherry att den skräckfilm som var mest populär bland kvinnliga skräckfilmsfans var *Hellraiser* (Barker, 1987), en film som i högsta grad innehåller blodiga scener.¹⁶¹ Jag skulle vilja hävda att det är kopplingen till pornografin och den rutinmässiga objektifieringen av kvinnor som starkast verkar för att hålla kvinnliga fans borta, särskilt eftersom tilltalet när det gäller det sexuella är så riktat till en manlig heterosexuell publik.¹⁶²

Jag tror inte att sajtinnehavarna (åtminstone inte de flesta av dem) medvetet försöker hålla kvinnor borta genom den rutinmässiga oobjektifierande bedömningen av kvinnor, men faktum kvarstår att de är män som skriver för andra män och även om kvinnor kan gilla ”blod” och ”bestar”, så blir besattheten vid ”brösten” något av ett problem, särskilt när perspektivet är så utstuderat manligt heterosexuellt.

Andra sexualiteter är i stort sett osynliga (förutom omnämnandet av obligatoriska ”lesbiska” mjukporrinslag) på sajterna. I recensionen av *A Nightmare On Elm Street Part 2: Freddy's Revenge* på *1000 Misspent Hours* ignoreras helt och hållet filmens homosexuella tema. Det gör däremot inte recensenten på *Opposable Thumb Films* som ger sig på en seriös tolkning av filmens innehåll och tematik.¹⁶³ Det är nog dock att betrakta som ett undantag. Jacinda Reed skriver att om den fantasi om den ”icke-sexuella” gemenskapen mellan pojkar’ som genomsyrar kultfilmsfankulturen.¹⁶⁴ Här blir den homosexuelle mannen ett hot, vilket blir tydligt i Dantes recension av *Ancient Evil 2: Guardian of the Underworld* (Kann, 2005).

It had the most atrocious acting I've seen since I saw the Witchcraft sequels in a drunken stupor back in the early 90's. At least they had a lot of good looking babes getting nude. This movie had...dudes in their tighty-whiteys. Director DeCoteaus's [sic] fixation with penises and all is one thing...but man, he has no concept of subtlety. If you make a movie that is going to be touted as a western you know fans of the genre are going to be pissed if they think they're going to see a western and all of a sudden you have flying saucers in it, for no good plot related reason. That's what this was like. Like it or not the mainstream

¹⁶⁰ Hollows, s. 45.

¹⁶¹ Brigid, Cherry, ”Refusing to Refuse to Look: Female Viewers of the Horror Film”, *Horror, the Film Reader*, red. Mark Jancovich (London: Routledge, (2002) 2004), s. 171.

¹⁶² Hollows, s. 43.

¹⁶³ <http://www.stomptokyo.com/otf/nightmare2/nightmare2.htm>, (06.03.11).

¹⁶⁴ Reed, s. 58.

audience for horror movies are straight young men (---) As I said, if you want to make soft-core gay porn, go on and make it and label it as such. Don't toss your crappy sexual fantasies in a horror movie and expect me to like it. (...) Sure, horror movies have always had a less than flattering treatment of women and yes, they have been used solely for the purposes of showing some tits and ass. I won't even try to defend that as righteous. But dammit, when did you last see a female in a horror movie do a blowjob move like in this movie? Tell me 'cuz I want to rent it.¹⁶⁵

***Bloodsucking Freaks* – en fallstudie**

Bloodsucking Freaks (Reed, 1976), en av de mest notoriska kultfilmerna i exploitationengenren,¹⁶⁶ handlar om den särdeles ondskefulle sadisten Sardu och hans assistent – den lika onde dvärgen Ralphus – som kidnappar, torterar och förnedrar kvinnor innan de säljs som slavar eller dödas inför en publik som inte vet att det som sker är på riktigt.¹⁶⁷ Den recenseras på *1000 Misspent Hours*, *Cavalcade of Schlock*, *Bad Cinema Diary* och *Badmovies.org*. På den sistnämnda sajten har filmen i skrivande stund förlänats med upp emot 40 kommentarer av besökare som vill bidra med sin egen syn på filmen. Det är värt att notera att de sajter som är mer restriktiva när det gäller filmer med mycket våld och sex inte skulle ta i den här filmen med tång.

Här kan vara ett bra ställe att ta upp konstllhörighet på internet där det kanske är lättare än någon annanstans att utge sig för att vara någon man inte är. I ”Virtually gendered: Life in an on-line world” undersöker Caroline Bassett den ”virtuella världen” LambdaMoo. Lambda-världen, skriver Bassett, genomsyras av vetenskapen om möjligheten att deltagare inte är det kön som de utger sig för att vara.¹⁶⁸ Virtuella könsbyten utgör en central del i denna virtuella värld: till exempel finns det inte mindre än nio olika kön att välja bland när man skapar sitt alias.¹⁶⁹ Samtidigt är Lambda en konventionell värld och att ta reda på vilket kön någon ”egentligen” är ett återkommande samtalsämne.¹⁷⁰

¹⁶⁵ <http://www.badmovieplanet.com/inferno/archives/brotherhood3.html>, (06.03.11).

¹⁶⁶ <http://www.imdb.com/title/tt0077247/>, (06.03.11).

¹⁶⁷ <http://www.1000misspenthours.com/reviews/reviewsa-d/bloodsuckingfreaks.htm>, (06.03.11).

¹⁶⁸ Caroline Bassett, ”Virtually gendered: Life in an on-line world”, *The Subcultures Reader*, red. Ken Gelder och Sarah Thornton (London, Routledge, 1997), s. 537f.

¹⁶⁹ *Ibid.*, s. 545.

¹⁷⁰ *Ibid.*, s. 538 samt *ibid.*, s. 546.

I jämförelse med Bassetts studie finns inga tecken på att virtuella könsbyten skulle förekomma på kulturfilmssajterna. Naturligtvis går det inte att vara hundra procent säker, men då jag inte har hittat några antydningar på att så skulle vara fallet, kommer jag med viss reservation utgå från att personerna tillhör det kön som de utger sig för. Med det sagt är samtliga fyra recensioner och de flesta av kommentarerna till *Bloodsucking Freaks*, är skrivna av män. En av kommentarerna på *Badmovies.org* verkar vara skriven av ett par – en kvinna och en man - och en annan skribent säger sig ha fått filmen rekommenderad av sin flickvän.¹⁷¹ Annars hittar jag inga tecken på att fler kvinnor skulle vara närvarande.

El Santo på *1000 Misspent Hours* kallar *Bloodsucking Freaks* för en av sina favoritfilmer eftersom den är ”precis lika avskyvärd, fördärlig, smutsig, degenererad, och oförsvarbar – både moraliskt och artistiskt – som dess belackare säger att den är” och tillägger: ”*Bloodsucking Freaks* kommer att få dig att känna dig smutsig och du kommer älska varje minut av det.” El Santo menar att Sardu och Ralphus är de enda sympatiska karaktärerna i filmen eftersom hjältinnan är helt intetsägande och vi inte ens får veta namnen på de dussintals kvinnor som mördas.

In short, I defy anyone to watch this movie and identify with anybody but the evildoers. I swear to you, no matter how sensitive and civilized you think you are, you will *laugh out loud* at the Ass-Darts scene, and at the sight of Ralphus playing cowboy with a naked girl as his horse.¹⁷²

Bruce på *Bad Cinema Diary* skriver att *Bloodsucking Freaks* är ett så ”lättamt (...) pajaseri att det är omöjligt att ta den på allvar (...) Övrigt mycket kul faktiskt.” Han tillägger att han vet att filmen får ta mycket stryk för sitt misogynna våld, men att den framstår som ett barnprogram i jämförelse med filmen han såg innan - *Ilsa, She Wolf of the SS* (Edmonds, 1976).¹⁷³ Tyrannorabbit på *Cavalcade of Schlock* avråder sina läsare från att se filmen eftersom den är ”dum och inkompet gjord” och tillägger: ”Om den här filmen kunde tas till hälften på allvar skulle jag känna mig smutsig.” Han verkar dock vara mer missnöjd med filmens usla kvalitet på effekter och skämt än själva innehållet.¹⁷⁴

¹⁷¹Signaturena ”Dr. Maniac & Countess Zarina” och ”Austin”, <http://www.badmovies.org/comments/?film=3>, (06.03.11).

¹⁷² <http://www.1000misspenthours.com/reviews/reviewsa-d/bloodsuckingfreaks.htm>, (06.03.11).

¹⁷³ <http://www.cathuria.com/bcd/bcb03.htm>, (06.03.11). *Ilsa, She Wolf of the SS* är en om möjligt ännu mer ökänd exploitationfilm.

¹⁷⁴ <http://www.geocities.com/tyrannorabbit/bloodsucking.html>, (06.03.11).

Andrew på *Badmovies.org* ger filmen ett högt betyg och bland besökarna som har skrivit kommentarer dominerar berömmet.¹⁷⁵ Det som skribenterna framför allt anger som skäl till att tycka om filmen (eller älska den) är att den är så enormt ”överdriven” och ”sjuk” att den blir ”hejdlöst rolig”. Särskilt mycket förtjusning och fascination väcker scenen när Ralphus har oralsex med en kvinnas avhuggna huvud. De som inte ”fattar” att filmen är på skämt döms genast ut som humorlösa och pryda typer. Signaturen ”MK” skriver:

I watched this once with a friend who enjoyed violent sick films. After it had finished he said he "felt dirty" and "violated" and ashamed to have watched it. I mean the guy actually acted as if he'd been raped. I just absolutely laughed my ass off for days afterward. [sic]

Vissa som inte gillar filmen anger som skäl att ”den är tråkig” eller ”den hade ingen story”. Signaturen ”cyril” skriver att han tyckte filmen var avskyvärd, men eftersom han är emot censur så uppmanar han andra att se den. Några andra uttrycker att de tyckte filmen var vidrig, men bara en - signaturen ”(jim)” - tar direkt upp det misogyna våldet:

The movie had some disgusting scenes in it like the brain sucking and sandwich scenes, but what bothered me most was the scenes involving human humiliation that degrades the women in the film and all women in general. The prime example of this involves the woman who is used as a human dart board. In the scene the woman fully nude has a target logo drawn on her bare buttocks and then is forced to bend over a couch while darts are thrown at her bottom by 2 men. The men laugh during the entire sick game while the woman grimaces in pain with each dart that is thrown at her buttocks. The humiliation and pain (mental and physical) that this woman must endure while the 2 men laugh away and enjoy her situation is totally sad.¹⁷⁶

Förutom nakenheten och det ”uppfinningsrika” våldet är det många recensenter och kommentatorer som hyllar Sardu och Ralphus som radarpar. Ralphus uppenbarelse – en mordisk dansande dvärg med afro – kommenteras flitigt.¹⁷⁷ Mark Jancovich visar att kultfilmsfans lika ofta som de försöker utmana den legitima kulturen, anstränger sig för att legitimera kulturfilmerna genom att hävda deras jämförbarhet med just densamma.¹⁷⁸ I *Incredibly Strange Films* jämför till exempel Vale och Juno kulturfilmerna med balinesiska

¹⁷⁵ <http://www.badmovies.org/movies/bloodsucking/index.html> och <http://www.badmovies.org/comments/?film=3>, (06.03.11).

¹⁷⁶ <http://www.badmovies.org/comments/?film=3>, (06.03.11).

¹⁷⁷ Ibid.

¹⁷⁸ Jancovich, s. 314.

dramer Hieronymous Bosch, Goya och Francis Bacons verk.¹⁷⁹ El Santo gör något liknande när han ger sig in på att hylla filmens metafilmiska grepp.¹⁸⁰

Jeffrey Sconce konstaterar att den extratextuella kunskapen är central för kultfilmsansens tillgodogörande av en text. Han citerar John Fiske som beskriver hur kunskap om upphovspersonen till en text används av fans för att se igenom de vanligtvis dolda produktionsprocesserna och få en kunskap som icke-fans inte har tillgång till. Just kultfilmsfansen kan sägas vara särskilt besatta av att riva barriären mellan det textuella och extratextuella.¹⁸¹ Filmernas regissörer hyllas inte så mycket som konstnärer som excentriker – självständiga särlingar som trots ”systemet” har lyckats få fram sin unika vision, hur märklig och motbjudande den än må vara.¹⁸²

Många av kommentarerna på filmens diskussionsforum på *Badmovies.org* handlar om ”udda” fakta kring personerna bakom filmen, som att Seamus O’Brien som spelade Sardu dog när han blev skjuten under ett inbrott. Särskilt mycket intresse väcker Luis de Jesus som spelar Ralpus och som både har spelat ewok i *The Return of the Jedi* (Marquand, 1983) och varit med i hårdporrfilmer. Regissören Joel M. Reed får också sin beskärda del av uppmärksamheten. Han behandlas ömsom som en smaklös galning, ömsom som ett depraverat geni – och det av de som gillar filmen. Signaturen ”Michael Hall” uttrycker sin beundran för Reeds ”slagfärdighet” efter att ha läst en intervju med honom i nätupplagan av kultfilmsfansinet *Film Threat*.¹⁸³ Själva intervjun består till största delen av att den intervjuaren andäktigt tar del av anekdoter i stil med när Reed påstår att han och de Jesus ”doublefucked” den kvinnliga huvudrollsinnehavaren på filmens avslutningsfest.¹⁸⁴

Det är slående hur mycket recensionerna och kommentarerna av *Bloodsucking Freaks* till stil och innehåll påminner om recensionerna i de tidiga kultfilmsfansinen inom typ A. Här är två utdrag ur *Slimetime*, dels ur recensionen av *Bloodsucking Freaks* (I) samt *Vampyres* (Larraz, 1974) (II).

–

¹⁷⁹ Vale och Juno, s. 6.

¹⁸⁰ <http://www.1000misspenthours.com/reviews/reviewsa-d/bloodsuckingfreaks.htm>, (06.03.11).

¹⁸¹ Sconce, s. 389.

¹⁸² *Ibid.*, s. 385. Jfr. Jancovich 314f.

¹⁸³ <http://www.badmovies.org/comments/?film=3>, (06.03.11).

¹⁸⁴ <http://www.filmthreat.com/index.php?section=interviews&id=964> och <http://www.filmthreat.com/index.php?section=interviews&id=965>, (06.03.11).

- I. (...) this vile disgusting little classic (...) is the ultimate this-is-so-sick-it's-hilarious gore/porno film. (---) Yes, for anormal rental cost you get to see (...) a woman's teeth pulled out by a sadistic dentist so that she can't bite off his dick during a blow job – and then a power drill is used to bore into her skull, followed by the insertion of a straw and a demonstration of the lost art of brain-sucking. (---) it has no redeeming values whatsoever (...) but it's definitely an item not to be missed by any deviant moviegoer.¹⁸⁵

- II. This British-made Sex 'n' Splatter flick doesn't hedge its bets – it kicks right off with a fully nude, hot and heavy lesbian scene to get your attention (...) Horror fans should enjoy this randy twist on an old idea, and video shut-ins will be flogging their mutton throughout the bedroom acrobatics.¹⁸⁶

Även om texternas författare Steven Puchalski tilltalar sina läsare med könsneutrala termer, så råder det ingen tvekan om vem ”you” är. I den här typen av kultfilmskritik finns ett utpräglat maskulint heterosexuellt tilltal som kan verka mycket utestängande för de som inte ingår i den gruppen.¹⁸⁷ Författaren är knappast omedveten om det, men kan skydda sig med det ironiska tonfallet som gör att han kan gå i stort sett hur långt som helst och samtidigt slippa ansvar. Sconce skriver att många kultfilmsfans försöker gottgöra för det politiskt tvivelaktiga innehållet i många av filmerna de hyllar genom att hänvisa till ironi och distans i sina läsningar. Frågan är, fortsätter Sconce, om ”ironisk” läsning av en ”reaktionär” text nödvändigtvis är en ”progressiv” handling?¹⁸⁸

Jacinda Reed menar att ironin som används inom den här typen av kultfilmsfankritik fungerar som ett skydd för att slippa ta konsekvenserna av det tvivelaktiga innehållet i den här typen av texter. Den som kommer med ifrågasättanden och förebråelser riskerar att bara få till svar att hon/han inte fattar skämtet, är ocool eller överspänd. Detta är ett effektivt sätt att avvärja seriös debatt och anklagelser om sexism och rasism, samtidigt som det exkluderar de som inte vill läsa texten på ”rätt” sätt.¹⁸⁹ Medan majoriteten av recensionerna av *Bloodsucking Freaks* hänger sig åt det som Steve Chibnall kallar för det (maskulina) ”sluga, sardoniska, ironiska och uppriktigt upphetsade betraktandet”¹⁹⁰, gör signaturen ”manfredk”s kompis och signaturen ”(jim)” misstaget att reagera på våldet mot de namnlösa kvinnorna. De blir genast

¹⁸⁵ Puchalski, s. 21.

¹⁸⁶ Ibid., s. 160.

¹⁸⁷ Jfr. Hollows, s. 39.

¹⁸⁸ Sconce, s. 383f.

¹⁸⁹ Reed, s. 63.

¹⁹⁰ Chibnall, s. 85.

”ocoola”– för känsliga, för inkännande, för feminina och framför allt har de ingen humor, för som signaturen ”pat” skriver:

Only people completely [sic] without sense of humor can take this movie seriously and think about [sic] suffer and pain of women being used as a table or target for a darts.¹⁹¹

Reed beskriver kultfilmsfanskulturen som en motreaktion mot feminismens intåg, ett krampaktigt och medvetet provokativt fasthållande vid rätten till den hämningslösa manliga blicken. Det är också lätt att bli provocerad av vissa inlägg på nätet, framför allt som kvinna. Men vad är det ironin och oviljan att ta filmen ”på allvar” egentligen ska dölja? Det finns något mycket performativt i sättet som recensenterna skriver om filmen, som påminner om de överdrivna könsarketyper som framträder på LambdaMOO i Bassetts beskrivning.¹⁹² Även om jag inte på något sätt tycker att man kan avfärda recensionerna om *Bloodsucking Freaks*, så finns det något av en lek över det hela – hur långt vågar du gå?¹⁹³ Den överhettade maskuliniteten kanske mest handlar om en önskan om att skyla över den egna femininiteten och kanske även en masochistisk identifikation i filmens sadomasochistiska tema?

Joanne Hollows menar att kultfilmsfankulturen är en maskulin konstruktion där det bara finns plats för kvinnor som är beredda att ”vara en av grabbarna”.¹⁹⁴ I nästa del kommer jag att argumentera för att det finns ett utrymme för kvinnor att delta i fangemenskapen på sina egna villkor. Det är dock värt att notera att de flesta kvinnliga recensenter jag har hittat, utöver fankritik av typ B och sällan recenserar filmer med ett så våldsamt och sexuellt innehåll som det i *Bloodsucking Freaks*.¹⁹⁵

Har kult blivit mainstream?

I *Cutting Edge: Art-Horror and the Horrific Avant-Garde* beskriver Joan Hawkins hur konsumenter av både hög- och lågkultur under senare hälften av 1900-talet har definierat sin egen grupp som oppositionell mot en ”dominant” mainstreamkulturs smak och estetik. Själv

¹⁹¹ <http://www.badmovies.org/comments/?film=3>, (06.03.11).

¹⁹² Basset, s. 549.

¹⁹³ Jfr. Hollows, s. 44.

¹⁹⁴ Ibid., s. 39.

¹⁹⁵ Se: ”Det kvinnliga kultfilmsfanet – en av grabbarna?”.

skiljer Hawkins på den faktiska mainstrempubliken – som hon menar är betydligt mer eklektisk och flexibel i sin smak än vad som ofta görs gällande – och mainstreamkritikerna, som har ett egenintresse i vad allmänheten väljer att konsumera.¹⁹⁶

På 1990-talet blev den breda publikens mottaglighet för film utanför mittfåran särskilt tydlig, skriver Hawkins. Två filmcykler – en om Andy Warhol och en om ”skräpkultur” – förde ånyo in ”både hög-och lågkultur” i mainstreampublikens värld. I det förstnämnda fallet rörde det sig om flera filmer om Andy Warhol och hans krets, varav de mest kända är *I Shot Andy Warhol* (Harron, 1996) och *Basquiat* (Schnabel, 1996). Biografdistributionen för dessa filmer var begränsad till ”konstbiografer”, men då de gjorde bra ifrån sig på videomarknaden, fick det till och med videobutikskedjor som Blockbuster att ta in filmer som *Andy Warhol's Dracula* (Morrissey, 1974) och *Flesh* (Morrissey, 1968) i sortimentet. Samtidigt började samma butiker ta in Ed Woods filmer efter att Tim Burtons film om samme regissör blev en videosuccé. *Ed Wood, The People vs. Larry Flynt* (Forman, 1997) och *Boogie Nights* (Anderson, 1997) är för övrigt de filmer som Hawkins räknar till ”skräpfilmscykeln”.¹⁹⁷

Hawkins är inte ensam om att konstatera hur mainstream kultfilm har blivit. Förutom Tim Burtons film, pekar Jeffrey Sconce ut allt från *Mystery Science Theatre 3000* till det ökade akademiska intresset för ”lågkultur” som bidragande orsaker till uppsvinget.¹⁹⁸ Någon som också bör nämnas är Quentin Tarantino som med sina postmodernistiska lapptäcken till filmer har lyft fram allt från 1970-talets blaxploitationfilmer till den obskyra svenska (!) exploitationfilmen *Thriller – En grym film* (Vibenius, 1974).¹⁹⁹

För kultfilmsfansen har avskyn mot mainstreamfilmen och dess publik stundtals varit minst lika viktig som kärleken till kultfilmerna. Sconce citerar fansinet *Zontar's Ejecto Pod*:

Where the philosophical pygmies search the snob-ridden art galleries, flock to the false comfort of PBS-produced pseudo-gentility, WE look elsewhere. We seek the explanations for the decline of Hu-Manity into the most debased and misunderstood manifestations of the IDIOT CULTURE. (---). The search for BADTRUTH is only for the brave few, like you, whose all-consuming HATE is powerful enough to resist the temptations of REFINEMENT, TASTE and ESCAPISM –

¹⁹⁶ Hawkins, s. 205.

¹⁹⁷ Ibid., s. 206f.

¹⁹⁸ Sconce, s. 373.

¹⁹⁹ I det förstnämnda fallet genom *Jackie Brown* (1997), i det andra *Kill Bill*-filmerna (2003/2004).

the miserable crumbs tossed from the table by the growing mass of REPUBLICAN THIRTYSOMETHING COUNTRY-CLUB CHRISTIAN ZOMBIES who now rule this wretched planet.²⁰⁰

På de kultfilmssajter jag har undersökt lyser denna typ av direkta utfall med sin frånvaro. Med det sagt har inte misstänksamheten och föraktet mot mainstreamkulturen, försvunnit – det är bara mycket mer nedtonat, mindre centralt och mer indirekt än i till exempel *Incredibly Strange Films* och de fansin som Scone studerar.

Det finns ett slags implicit förakt för den breda publiken och många sajterna präglas av sajterna av en känsla av utvaldhet, av att tillhöra de invigdas skara som har upptäckt och förstått njutningen med kultfilm. I detta finns naturligtvis en elitism. Ken på *Jabootu's Bad Movie Dimension*, säger sig föredra filmer som är riktigt bra och filmer som är riktig dåliga framför det "bekväma däremellan" – "normala", filmer som han kallar det.²⁰¹ De flesta kultfilmssajterna intar inte en guerillaliknande position. Däremot genomsyras många av dem av en medvetenhet/önskan om att vara avvikande och annorlunda.²⁰²

Medan kultfilmsfansin för det mesta endast är tillgängliga via prenumerationer,²⁰³ är kultfilmssajterna tillgängliga för alla med internetuppkoppling. Det är tydligt att sajterna är gjorda av fans för fans, men det varierar hur exkluderande de är för icke-fans. Ett automatiskt skydd finns nog i själva informationsflödet på nätet – även om sajterna i teorin är tillgängliga för alla så exponeras de bara för de som letar efter dem eller möjligtvis råkar hamna där. Det är också möjligt att de som väljer nätet som medium är mer intresserade av exponering och mindre intresserade av exklusivitet än personer som väljer att förmedla sina åsikter via fansin.

Det råder ingen tvekan om att kultfilm har blivit en del av den breda kulturen. Kultfilmsintresset tycks också ha "mainstreamifierats" också i den bemärkelsen att kultfilmsfansen inte i samma utsträckning strävar efter att behålla en subkulturell exklusivitet. Många kultfilmsfans inte är lika intresserade av att ösa sitt förakt över mainstream som förr: gränsen har blivit suddigare och kultfilmsfankulturens subkulturella drag kan nog sägas ha mjukats upp en aning. En orsak till detta kan vara att de kultfilmsfansen på nätet inte odlar

²⁰⁰ Sconce, s. 374.

²⁰¹ <http://www.jabootu.com/kwamarchive/whybad.htm>, (06.03.11).

²⁰² Jfr. Reed, s. 66.

²⁰³ Sanjek, s. 315.

någon The Deuce-romantik. Till skillnad från den första generationen kultfilmsfans, anger många av sajtinnehavarna att de upptäckte kultfilm via tv, att de har läst bröderna Medveds böcker och följt *MST3Ks*.²⁰⁴ De är vana vid att kultfilm är lättillgängligt.

Denna process har inte oväntat väckt en del tandagnisslan bland det ”gamla gardets” fans. Före detta *Sleazoid*-express skribenten Jimmy McDonough skriver i sin biografi över rännstensregissören Andy Milligan från 2001:

In the recent years there has been a sort of nostalgia applied to exploitation films. Dewy-eyed acolytes devoted to so-called ”bad” films have somewhat robbed them of their forbidden appeal, relegating them to the same quaint collectible pile as obscure rockabilly records and wacky fifties lamps. The apotheosis of this impulse is perhaps Tim Burton’s 1994 *Ed Wood* (itself a sweetly naive but toned-down Hollywood treatment of a much bleaker work, Rudolph Grey’s biography *Nightmare of Ecstasy*.)²⁰⁵

McDonough tröstar sig med att Andy Milligan åtminstone aldrig kommer gå Ed Wood Jr.:s öde till mötes.²⁰⁶ Milligans verk och filmer som *Bloodsucking Freaks* kommer aldrig att bli mainstream och kring denna typ av filmer kan de kultfilmsfans som så önskar sluta sina led.

2. ”Through slightly weird eyes” – personerna bakom kultfilmssajterna²⁰⁷

Vita män från medelklassen

Året var 1986 och Steve Puchalski stod på ett hustak i närheten av Times Square med några vänner och diskuterade det senaste biobesöket på ”The Deuce” när han plötsligt fick en idé. Han ville göra ett kultfilmsfansin specialiserat på skräpfilm, men utan den humörlösa beundran som han tyckte att de flesta fansin ägnade sig åt. Resultatet blev *Slimetime* – ett ”sjukligt grönt” nyhetsbrev som Puchalski tryckte upp på sin ovetande arbetsgivares kopiator mellan 1986 och 1989. Där kunde ”vilken film som helst som befann sig utanför den

²⁰⁴ Se Appendix samt <http://www.jabootu.com/kwamarchive/whybad.htm>.

²⁰⁵ McDonough, s. xviii.

²⁰⁶ Ibid.

²⁰⁷ Citatet är hämtat från Severens mejl. Se Appendix.

etablerade mittfåran [mainstream]” hyllas eller sågas i Puchalskis sarkastiska och ofta medvetet provokativa recensioner.²⁰⁸

Under 1980-talet startades otaliga kultfilmsfansin av hängivna fans som liksom Puchalski ville dela med sig av sina intryck av de mest obskyra, chockerande, udda och underhållande filmerna utanför mainstreamkulturen. Några av de mest framträdande var i USA: *Slimetime*, *Trashola*, *Gore Gazette*, *Exploitation Retrospect*, *Spaghetti Cinema*, *Subhuman*, *Zontar*, *Ungawa*, *Temple of Schlock*, *Pandemonium*, *Wet Paint*, *Hi-Tech Terror*, *Psychotronic Video* och i England: *Samhain*, *Shock Xpress*, *Cold Sweat* och *Sheer Filth*.²⁰⁹

Att säga att majoriteten av kultfilmsfansinen drevs av män är en underdrift och detsamma gällde för såväl skribenter som recensenter.²¹⁰ Ett exempel: Stefan Jaworzyn, mannen bakom det brittiska fansinet *Shock Xpress*, gav 1991 resp. 1994 ut *Shock Xpress – The Essential Guide to Exploitation Cinema* del ett och del två. Böckerna samlar artiklar om kultfilm, samt ett 50-tal recensioner. Av 42 artiklar är en enda med säkerhet skriven av en kvinna. Samtliga 50-talet recensioner är skrivna av män.²¹¹

The Judge, webbmaster på *Opposable Thumb Films*, skickade mig (helt oombett och mycket hjälpsamt) bilder från en sammankomst för ”prominenta b-films-webbmasters”.²¹² Bilderna visar en samling ett tiotal vita män, uppskattningsvis i åldrarna 25 till dryga 40. Det är en god illustration av hur läget ser ut på nätet, ty en överväldigande majoritet av kultfilmssajterna drivs av män. Jag har hittat tre sajter som drivs av kvinnor: *And You Call Yourself A Scientist!*, *Severens World of Really Awful Movies* samt *Cliffie's Notes*. Sajten *Mutant Reviewers from Hell* grundades 1997 av en kvinna och en man, men av dem är bara mannen aktiv idag.²¹³

Vissa sajter är enpersonsprojekt, medan andra sajter har en eller två webbmasters och flera recensenter. I detta avsnitt har jag valt att fokusera på sajternas innehavare. Dels utgår jag

²⁰⁸ Puchalski, s. 5f.

²⁰⁹ Samtliga exempel är hämtade från Sanjek och Sconces artiklar.

²¹⁰ Ett intressant undantag är Michelle Clifford, Bill Landis partner. Se *Exploitation Retrospects* intervju med paret http://www.dantenet.com/er/chats/interviews/landis/landis_clifford.html (06.03.11).

²¹¹ Se : *Shock Xpress 1 – The Essential Guide to Exploitation Cinema*, samt *Shock Xpress 2 – The Essential Guide to Exploitation Cinema*, red. Stefan Jaworzyn (London: Titan Books, 1994). Observera att några av artikelförfattarna har könsneutrala namn.

²¹² Appendix.

²¹³ <http://www.mutantreviewers.com/rwhatis.html> och <http://www.mutantreviewers.com/rbios.html>, (06.03.11).

ifrån *Rogue Reviewers* hemsida²¹⁴ – en sammanslutning av kulturfilmssajter – där elva sajtinnehavare presenterar sig, dels från min mejlkontakt med några av sajtinnehavarna: Subwayslim (*Debased.com*), ovan nämnda The Judge, Dante (*Dante's Inferno And All Night Video Store*), Ken (*Jabootu's Bad Movie Dimension*) samt Severen (*Severen's World*).²¹⁵

Av dessa sammanlagt fjorton²¹⁶ innehavare av kulturfilmssajter är Severen den enda kvinnan. Elva är vita och två är av okänd hudfärg – Dante är den ende afro-amerikanen. Födelseåren ligger mellan 1985 och 1962, snittåldern ligger på 32 år. Alla utom en är amerikaner.²¹⁷

Subwayslim säger sig vara lärare och filmskapare. The Judge har en BA i tyska och är tämligen lågavlönad i sitt nuvarande yrke. Severen har läst på college och arbetar för en organisation för främjandet av naturvetenskap. Jordan, skaparen av *The B-Movie Vault*²¹⁸ och som tillhör de yngre i skaran, jobbar i en videoaffär men funderar på att börja på college igen. Dante har gått på college och arbetar inom det militära. Shadow, som ligger bakom *Shadow's B-Movie Graveyard*²¹⁹, säger sig vara en ”vetenskapsentusiast” och jobbar dels som lastbilschaufför, dels som lagerchef – yrken han säger sig ha valt för att få mer tid över till annat. Ken på *Jabootu*, som jobbar på ett bibliotek, skriver i mejlet till mig att han ”bara” har gått ut high school och tillägger skämtsamt: ”Jag antar att du aldrig har läst min saker, annars torde svaret ha varit uppenbart.”

Utifrån detta material framträder följande bild av den typiske kulturfilmssajtinnehavaren:

- ◆ Han är man.
- ◆ Han är vit.
- ◆ Han tillhör medelklassen.
- ◆ Han är 32 år gammal.
- ◆ Om han inte har något slags eftergymnasial utbildning, så är han åtminstone inte främmande för tanken på en sådan eller så har han det akademiska som ett intresse.

²¹⁴ <http://www.rogueviewers.com/profiles.html>, (06.03.11).

²¹⁵ Appendix.

²¹⁶ Severen och Dante finns båda på *Rogue Reviewers*.

²¹⁷ Se <http://www.rogueviewers.com/profiles.html> (06.03.11) samt Appendix.

²¹⁸ <http://www.geocities.com/jrgdawg/>, (06.03.11).

²¹⁹ <http://www.bmoviegraveyard.com/> (06.03.11).

Flertalet forskare beskriver som bekant det typiska kultfilmsfanet som en vit, utbildad (heterosexuell) man från medelklassen. Även om fjorton sajter är ett för litet underlag för att generera några generella slutsatser, så är det talande att den typiska kultfilmssajtinnehavaren skiljer sig så lite från den väntade bilden.²²⁰ Den största skillnaden är att många fans är äldre idag än på 1980-talet då de flesta var i sena tonåren och strax däröver.²²¹

Jacinda Reed menar att kultfilmer i viss mån fyller samma funktion för de manliga fansen som musiken gör för huvudpersonen i Nick Hornbys roman *High Fidelity* – ”en åldrande mans strategi för överlevnad på ett kulturellt område där hans plats inte längre är säker”.²²² Dessa män lider, enligt Reed, av en känsla av ”hemlöshet”.²²³ Caroline Bassett noterar hur koloniserandet av det virtuella rummet utgör en viktig del av tillvaron på LambdaMOO och skriver: ”Många av invånarnas handlingar kan förstås i termer av ’ge sig tillkänna [making one’s presence felt]”.²²⁴ Det finns ett slående samband här mellan det Reed och Bassett skriver och bilden av det typiska kultfilmsfanet på internet som väljer att skaffa sig en ”hemsida”.

Med tanke att jag i föregående kapitel har konstaterat att kultfilmsintresset inte längre är något som bara angår en liten elit, skulle man kanske kunna ha förväntat sig ett annat resultat. Breddningen tycks dock vara horsisontell snarare än vertikal: en liten grupp män från medelklassen har blivit en större grupp män från medelklassen. En bidragande orsak till klassbundenheten kan vara att kultfilmsintresset kräver tid för att se filmerna och skriva recensioner samt ekonomiskt kapital som kan omvandlas till objektifierat subkulturellt kapital som en stor DVD-samling.

Samtidigt kan man inte, som Mark Jancovich påpekar, betrakta fansin - och i det här fallet kultfilmssajterna – som ”scenens autentiska röst”.²²⁵ Detta är endast ett resultat av vilka fans som finns på internet – ett forum som till att börja med kräver teknik som blir alltmer tillgänglig, men som av naturliga skäl är vanligare i klasser med ett visst ekonomiskt kapital.

²²⁰ När det gäller sexuell läggning har jag inte hittat någon recensent som är öppen med en annan sexualitet än den heterosexuella.

²²¹ Harry Medved var bara 17 år och hans kusin Randy Dreyfuss 19 år när de skrev *The Fifty Worst Movies of All Time*. Se Medved med Dreyfuss, *The Fifty Worst Movies of All Time (and how they got that way)*, s. 1. Se även Chibnall, s. 85.

²²² Reed, s. 60.

²²³ Ibid, s. 58.

²²⁴ Bassett, s. 541ff.

²²⁵ Jancovich, s. 320.

Med tanke på hur många kvinnor som engagerar sig i fankulturer på internet, är det dock anmärkningsvärt hur könsfördelningen ser ut.²²⁶

Det kvinnliga kultfilmsfanet – en av grabbarna?

I en artikel från 1975 belyser Angela Mc Robbie och Jenny Garber hur osynliga flickor och flickors egna subkulturer har varit inom den subkulturella forskningen. Själva begreppet ”subkultur” väcker maskulina associationer, skriver de. Den bristande kritiken härleder de till att forskarna själva – ”maktlösa intellektuella” – nog hellre identifierar sig med de ”avvikande” subkulturerna än analyserar dem.²²⁷

Joanne Hollows bygger vidare på McRobbie och Garbers resonemang och visar hur kultfilmsfankulturens genomsyras av en maskulin subkulturell ideologi och bygger på ett avvisande av det feminina och ett strukturellt utestängande av kvinnliga fans.²²⁸ Hon menar att det inom kultfilmsfankulturen endast finns plats för kvinnor som, med Sarah Thorntons ord, kulturellt sett är beredd att vara ”en av grabbarna” och distansera sig från negativa feminina associationer. Hollows berättar vidare att när hon som tonåring i början av 1980-talet intresserade sig för kultfilm, var det mycket på grund av att hon ville distansera sig från sina vänners ”tjejiga” mainstreamfilmsmak.²²⁹

Förutom det få kvinnliga kultfilmssajttinnehavarna, så har jag hittat kvinnliga recensenter på *Jabootu's Bad Movie Dimension*, *The Agony Booth* och *Mutant Reviewers From Hell*. Förutom Severen har jag nämare undersökt de kvinnliga recensenterna på *Mutant Reviewers From Hell*, dels utifrån deras presentationer och dels utifrån den mejlkontakt jag har haft med två av dem. Jag har också haft mejlkontakt med recensenten V som bad mig att inte nämna vilken sajt hon skriver för.

I mina mejl berättade jag om vad Joanne Hollows skrivit om kvinnliga kultfilmsfans och bad dem att själva redogöra för sina tankar kring att vara ett kvinnlig fan i en så mansdominerad

²²⁶ Till exempel är en överväldigande majoritet av så kallad ”fanfiction” skriven av kvinnor. Jenkins, s. 191.

²²⁷ Angela McRobbie och Jenny Garber, ”Girls and Subcultures”, *The Subcultures Reader*, red. Ken Gelder och Sarah Thornton, (London: Routledge, 1997), s. 112ff.

²²⁸ Hollows, s. 39.

²²⁹ *Ibid.*, s. 39f.

fankultur.²³⁰ Severen skriver att hon i början inte tänkte på kultfilmsintresset som något manligt, innan hon insåg att nästan alla kultfilmssajter drevs av män. Hon skriver också att hennes smak skiljer sig från andra (underförstått manliga) kultfilmsälskare.

I don't like Godzilla, zombie, kung-fu or biker flicks. I'm perfectly happy with a godawful horror flick, an embarrassing sequel to a classic, or bomb that can't escape notice (...)
Maybe it all came about because I'm not a girly-girl. I don't wear dresses or skirts, I don't like chick flicks--I'll take Kill Bill over Titanic any day, and I don't drool over Brad Pitt and Tom Cruise. I view the world through slightly weird eyes. LOL²³¹

När det gäller *Mutant Reviewers* så är det den mest jämställda sajten jag har stött på. Av åtta aktiva recensenter är fyra kvinnor.²³² Här finns Lyssa som poserar med sin lilla bebis, Sue som har *Moulin Rouge!* (Luhrmann, 2001) som en av sina favoritfilmer, Shalen som gillar zombiefilmer²³³ och Nancy som är galen i *Super Mario Brothers*-spelen.²³⁴ Shalen och Nancy var de som svarade på mina mejl. Shalen, 24 år, skriver att hon aldrig har passat in i den typiska amerikanska föreställningen om vad som är feminint och ger sitt kortklippta hår och intresse för vapen som exempel.

But I also have some hobbies and interests that are very traditionally female, such as sewing and making candy and ballroom dancing. I don't consider those things mutually exclusive, and all of them tend to make their way into my movie reviewing (---) I don't have to act like anyone but myself while I'm on the dance floor, in the laboratory, or on the web site. Sure, I'm a little weird. But so are most guys who like cult or bad films. It's just more socially allowable for guys to be this kind of weird than it is for girls at the moment.²³⁵

Nancy, 17 år, skriver att de filmer hon ser utgör en del av hennes identitet, men inte så mycket av hennes personlighet:

I guess you can tell from the way I dress and the other things I like that I would dig crappy horror movies and cult-ish movies. A lot of what I am is tomboy-ish, but alot [sic] of what I am is very girly as well. To be honest, I don't spend too much time considering things

²³⁰ Appendix.

²³¹ Ibid.

²³² Och av de åtta som inte längre är aktiva var sex stycken kvinnor, <http://www.mutantreviewers.com/rbios.html>, (06.03.11).

²³³ Appendix.

²³⁴ <http://www.mutantreviewers.com/rbios.html>, (06.03.11).

²³⁵ Appendix.

like typical genders associated with the things I like. (---) The things I like, I like them because they are cool, quite simply. I don't find horror movies to be [sic] particularly boyish genre. Girls love to be scared and squemished [sic] out, and they love to fall into a boys [sic] arms so he can protect them.²³⁶

V skriver att hennes ”tjejiga” smak är inget hon ber om ursäkt för. Förutom de ”dåliga” filmerna betecknar hon sin filmsmak som ”ganska feminin” –hon ser inte gärna våldamma, blodiga filmer med sexuellt explicita scener och ”precis som de flesta kvinnor hyser jag stark motvilja mot grov kroppslig och toaletthumor.”²³⁷

Severen, Shalen och Nancy nämner alla på olika sätt något i sitt yttre som reflekterar en ”pojktaktighet”: Severens ovilja att bära kjol, Shalens kortklippta hår och Nancy som tror att hennes (maskulina) kultfilmsintresse avspeglas i hennes klädstil. Severen gör tydlig särskillnad mellan henne själv och ”tjejiga tjejer” och använder den tämligen nedsättande termen ”chick flick”. Samtidigt verkar hon inte intresserad av att anpassa sin smak till andra (manliga) kultfilmsfans och både hon och Shalen anger traditionellt feminina intressen som stickning och sömnad. Det är också värt att notera att trots att nätet erbjuder möjligheter till virtuella könsbyten, är det ingen av de fyra som döljer sig bakom en manlig identitet. Severen är den som är otydligast med sin könstillhörighet på sin egen sajt, men däremot inte på *Rogue Reviewers* presentationssida.

Jeffrey Sconce citerar Jostein Gripsrud som menar att de som försöker upplösa skillnaden mellan ”hög” och ”låg” kultur ofta glömmer bort att de själva tillhör en liten privilegierad grupp som har ”dubbel tillgång” – majoriteten har ju bara tillgång till den ”låga”. ”Den dubbla tillgången till koderna och beteenden inom både ’hög’ och ’låg’ kultur är ett klassprivilegium”, menar Gripsrud.²³⁸

Även om det i det här fallet snarare är ett individuellt än klassbundet privilegium det rör sig om, så har Severen, Shalen, Nancy och V har ett slags ”dubbel tillgång” - i det här fallet till den maskulina och den feminina sfären. Den stora skillnaden mot Hollows’ bild av det kvinnliga kultfilmsfanet är att dessa fyra på många sätt inte avvisar utan snarare bejakar det feminina, även sådant som kan uppfattas som ”fånigt” av grabbarna (som att gilla en ”chick

²³⁶ Appenidx.

²³⁷ Ibid.

²³⁸ Gripsrud citerad i Sconce, s. 383.

flick” som *Moulin Rouge!*). Det handlar inte så mycket som att förkasta det feminina, som att också ha tillgång till det andra, det som flickor traditionellt inte ska gilla.

Severen och V tar inte upp några större strukturella skäl till varför det inte finns så många kvinnliga kultfilmsfans. Severen skriver att ”jag har aldrig varit en ’tjejig’ tjej” och V att kvinnor i allmänhet helt enkelt inte bara är intresserade av kultfilm. Vad det beror på går hon inte in på. V är också mycket noga med att betona att det sistnämnda inte beror på ”männens sexism” och att ingen man någonsin har kommenterat hennes filmintresse negativt.²³⁹ Nancy skriver att hon snarare försöker vara gullig och ”tjejig” när hon är med pojkar än ”en av grabbarna” och fortsätter:

I do kind of like it when I'm meeting a boy for the first time and I'm telling him all about myself and he gets so excited to meet a girl who's well-versed in Mario and totally digs Batman, and has seen more horror movies than him.²⁴⁰

Den dubbla tillgången handlar inte så mycket om att ”vara en av grabbarna”, utan snarare om att ”inte vara som de andra tjejerna”. Shalen är den som visar störst intresse för de strukturer som håller kvinnor borta från kultfilmsfankulturen och uttrycker en förhoppning om att det kommer förändras med tiden.²⁴¹

En generell iakttagelse är att ju mer en sajt drar åt typ A, desto färre är kvinnorna. De fyra jag har tagit upp här skriver för generellt sett mer ”moderata” sajter som till exempel inte recenserar filmer som *Bloodsucking Freaks*. Även om *Mutant Reviewers* om introduktionssida anger att sajten ägnar sig åt kultfilm,²⁴² så är såväl filmerna som recensionerna mer åt mainstreamhållet än många andra sajter. Det finns till och med en kategori som heter ”Chick Flicks”²⁴³ och då handlar det inte om att såga den typen av film – till exempel får *Love Actually* (Curtis, 2003) positiva recensioner av såväl manliga som kvinnliga recensenter.²⁴⁴ Det verkar också finnas en ovanligt stark gemenskap och något slags pågående diskussion om kvinnligt och manligt på sajten.²⁴⁵

²³⁹ Appendix.

²⁴⁰ Ibid.

²⁴¹ Appendix.

²⁴² <http://www.mutantreviewers.com/rwhatish.html>, (06.03.11).

²⁴³ <http://www.mutantreviewers.com/cchick.html>, (06.03.11).

²⁴⁴ <http://www.mutantreviewers.com/rloveactually.html>, (06.03.11).

²⁴⁵ Jag baserar detta på tonen på sidan och på Shalen och Nancys mejl.

Brigid Cherry tar upp Jancie Radways forskning kring kvinnors läsningar av ”romantisk fiktion” och jämför den med hur kvinnliga skräckfilmsfans uppfattar skräckfilmer. Båda grupperna väljer till exempel att ignorera händelser i den narrativa strukturen som går emot bilden av hjältinnan som stark och självständig.²⁴⁶ På så sätt kan kvinnliga fans tillgodogöra sig en patriarkalt präglad text utan att för den skull tvingas inta en maskulin position.²⁴⁷

Frågan är bara hur många åskådarstrategier som är möjliga för en kvinnlig åskådare av till exempel *Bloodsucking Freaks*, då det är så stora delar av filmen som måste ignoreras. Jag upplevde själv något liknande i mitt första möte med en exploitationfilm med kraftigt misogynt inslag. Filmen i fråga var *The Undertaker and His Pals* (Swicegood, 1966) och är till stora delar uppbyggd som en ”komedi” (en oerhört misslyckad sådan). Jag minns särskilt en utdragen scen där en naken kvinna blev piskad till döds med kedjor och hur den fick mig att känna mig utestängd och avskuren från filmupplevelsen. Jag hade ingen strategi för vad jag skulle göra av scenen, hur jag skulle se på den och den fick mig att känna mig illa till mods. Med det sagt kunde jag ändå uppskatta delar av filmen – framför allt den underliga atmosfären - men vissa scener upplevde jag som helt otillgängliga.²⁴⁸

Hollows skriver att kultfilm inte är en ”mansgenre” eller att kultfilmerna i sig är maskulina.²⁴⁹ Jag skulle dock vilja påstå att en viss grupp kultfilmer till sitt innehåll och sin struktur utgör ett slags ”yttersta gräns” för kvinnors deltagande i fangemenskapen på sina egna villkor. Jag säger inte att det är omöjligt att hitta åskådarstrategier för dessa filmer eller att alla kvinnor som uppskattar filmer som *Bloodsucking Freaks* är självhatande eller förnekar sin egen femininitet. Det jag däremot hävdar är att det är oerhört svårt och problematiskt att hitta en åskådarposition för kvinnor i dessa filmer (och det gäller naturligtvis även för många män).

-

Slutligen vill jag ta upp australiensiska Liz och hennes sajt *And You Call Yourself A Scientist!*. På *B-Masters Cabal*:s presenteras hon som: ”Liz är naturvetenskaplig forskare [scientist] och kvinna och undersöker hur filmer hanterar båda de kategorierna”.²⁵⁰ Liz är den kvinnliga recensent som recenserar flest av sådana filmer som de andra kvinnliga recensenterna undviker: t.ex. exploitationfilmer. Det som gör hennes recensioner så intressanta är att hon

²⁴⁶ Cherry, s. 172.

²⁴⁷ Ibid., s. 176.

²⁴⁸ Filmen visades på *Something Weird*:s filmfestival på biografen Fågel Blå i Stockholm i mitten av 1990-talet.

²⁴⁹ Hollows, s. 39.

²⁵⁰ <http://www.b-masters.com/>, (06.03.11).

låter det feministiska perspektivet vara centralt i sina analyser. Hon tar varken automatiskt avstånd från filmerna eller positionerar sig som ”en av grabbarna”. Ett exempel från hennes (positiva) recension av exploitationklassikern *Vampyros Lesbos* (Franco, 1970):

The widespread occurrence of lesbian sex scenes in everything from mainstream movies to pornography is indicative of just how attractive an image this is to the heterosexual male. It is significant, however, that in the vast majority of cases these scenes are staged purely as male fantasy, and enacted under male control. This is particularly obvious in pornographic movies, where no matter how intense and enthusiastic the lesbian action, the women involved can be relied upon to behave "correctly" should a man appear on the scene – that is, forget about each other and concentrate on *him*.²⁵¹

De kvinnliga kultfilmsfansen är fortfarande få och mindre framträdande i jämförelse med männen, men de kan mycket väl vara bättre på att sätta sina egna villkor för sin identitet som fan än vad som antytts i tidigare forskning. Som läget ser ut just nu är det den eklektiska och mer mainstream-orienterade delen av fankulturen som ger kvinnor flest möjligheter till uttryck och gemenskap. Liz och hennes feministiska recensioner på *And You Call Yourself A Scientist!* pekar dock på nya öppningar och möjligheter.

Webbmasters och nördar

Artikeln ”’Beaver Las Vegas’ A Fan-Boy’s Defence of *Showgirls*” är Ian Hunters bidrag till *Unruly Pleasure: The Cult Films and Its Critics*. I texten, menar Jacinda Reed, genomgår Hunter förvandlingen från den feminiserade ”fan-pojken” till den ”akademiska farlige pojken” [bad boy]. Själva titeln, tillsammans med användandet av ordet ”pojke” förstärker bilden av Hunter som ”ung, ’fräck’ och grabbig” samtidigt som det befriar honom från ”vuxet ansvar”, menar Reed.²⁵²

Det är essentiellt för Hunter att distansera sig från bilden av fanet som har misslyckats i sin maskulinitet – den finlige nörden som har svårt att få tjejer. Hunter vägrar identifiera sig med vare sig filmens kvinnliga huvudpersoner eller den publik som kan tänkas uppskatta *Showgirls* (1995, Verhoeven) som en ”bra” film. Istället väljer han filmens regissör

²⁵¹ http://twtd.bluemountains.net.au/Rick/liz_vl.htm, (06.03.11).

²⁵² Reed, s. 63f.

Verhoevens som idenfifikation. Veerhoeven får stå för det som Hunter försöker förvandla sig till: den intellektuelle ”farlige pojken” som går sin egen väg – han som känner till vad som är politiskt korrekt, men väljer att strunta i det, ha kul och göra en film med en massa nakna brudar istället. På så sätt fjärrar sig Hunter från de feminina associationerna som fantillhörigheten väcker och framför allt från den sexuellt misslyckade nörden.²⁵³

Idag betraktar inte längre de flesta forskare fans som duperade, fanatiska, sexuellt och socialt misslyckade nördar med dålig verklighetsuppfattning. Den bilden är dock fortfarande stark inom det allmänna medvetandet, vilket Henry Jenkins pekar på.²⁵⁴ Inom fankulturer är fanstatusen lika med att vara ”intressant och annorlunda”,²⁵⁵ men vem vill vara en nörd?

Det subkulturella kapital som Sarah Thornton skriver om ger status åt dess ägare inför andra inom subkulturen. Det kan också, som Joanne Hollows framhåller, omvandlas till ekonomiskt eller ”legitimt” kulturellt kapital. Jag skulle dock vilja betona att ett stort subkulturellt kapital nödvändigtvis inte ger ett stort socialt kapital utanför subkulturen – tvärtom! – en vuxen människa som anses alltför uppslukad av sitt intresse ses ju ofta som lite underlig av omvärlden. I den ”vanliga” världen kan det subkulturella kapitalet lätt bli en börda. Det gäller särskilt för de äldre fansen då subkulturer har en ungdomsstämpel. Subkulturer kan fungera som ett slags buffert mot socialt åldrande, skriver Thornton.²⁵⁶ Inom fankulturer är det legitimt att inte vilja växa upp, men inte i samhället i övrigt.

På de sajter som drivs av en enda person, har webbmasteren fullständig kontroll över sin domän och filmerna han skriver om. Även om tonen är vänlig mot andra fans så är det webbmasterens ord som är lag på hans egen sajt.²⁵⁷ I rollen av webbmaster får kultfilmsfanet beundran, respekt och komplimanger från sina medfans – främst andra män – och han kan i sin tur visa sin uppskattning för andra webbmasters och skribenter. Tillsammans bildar de den gemenskap som Jacinda Reed genomströmams av fantasin om den ”’icke-sexualiserade’ gemenskapen mellan pojkar”.

²⁵³ Reed, s. 67.

²⁵⁴ Jenkins, s. 10.

²⁵⁵ Jancovich, s. 304.

²⁵⁶ Thornton, ”The Social Logic of Subcultural Capital”, s. 206f.

²⁵⁷ Hoxter, s. 175.

Problemet är vad de män och kanske framför allt kvinnor som befinner sig utanför subkulturen tycker. Att ha 972 recensioner på sin sajt ger visserligen ett högt subkulturellt kapital, men samtidigt kan det få någon att utbrista: ”972 recensioner – har han inget liv?!”. Samtidigt som rollen som webbmaster är privilegierad inom fankulturen, blir en position man måste försvara i den vanliga världen för att inte betraktas som en omogen nörd.

Många på kulturfilmssajterna är också mycket upptagna av detta balanserande mellan de två världarna: den subkulturella och omvärlden – en balansgång som tycks vara viktigare ju äldre fansen är. Många refererar till exempel självvironiskt till sitt intresse.²⁵⁸ Det är hela tiden ett balanserande mellan att stoltsera med att vara avvikande och annorlunda och samtidigt, lite förbifarten, låta läsaren få veta ”egentligen är jag normal”. Dante berättar att han har blivit tillfrågad om han vill vara med i en grupp som spelar rollspel och tillägger:

Contrary to popular thought these people aren't unwashed, overweight geeks...the group consists of 1 marine NCO, 2 Air Force guys, 2 Army (hooooah) NCOs, and several civilian dependents. They don't go around talking about D&D [Dungeons & Dragons] all of the time, they aren't preoccupied with magic and none of them are fat or unwashed.²⁵⁹

Just Dante och även Andrew säkrar sin maskulinitet genom sitt yrke: båda arbetar inom amerikanska marinkåren och Andrew har till och med varit stationerad i Irak.²⁶⁰ En intressant detalj är också hur vissa recensenter använder sina fruar. När den manliga recensenten skriver om en särskilt ”äcklig” film kan han till exempel slänga in en kommentar om hur vidrig hans fru tyckte att den var.²⁶¹ Om det är recensenternas medvetna eller omedvetna avsikt vet jag förstås inte, men fruarnas gästspel i recensionerna säkrar deras maskulinitet på två fronter. Dels blir recensenten en motsats till sin frus feminina smak, dels blir påminnelsen om hennes blotta existens ett slags bevis på att han inte är den oattraktive, sexuellt misslyckade nörden.

²⁵⁸ Se bara titeln på sajten *1000 Misspent Hours*.

²⁵⁹ <http://www.badmovieplanet.com/inferno/archives/dnd.html>, (06.03.11).

²⁶⁰ Se Appendix samt <http://www.coldfusionvideo.com/forum/viewtopic.php?t=125&highlight=badmovies+org>, (06.03.11).

²⁶¹ Se t.ex. <http://www.bmoviegraveyard.com/reviews/DeadAlive/> och <http://www.mutantreviewers.com/rcubezero.html>. (06.03.11)

Fans emellan

När vi gör val i fråga om smak, är det framför allt grupperna närmast oss själva som vi försöker skapa distinktion gentemot, skriver Pierre Bourdieu.²⁶² Mark Jancovich menar att förutom den egna ”föräldrakulturen”, är det andra närliggande fankulturer eller schatteringar av den egna fankulturen som kultfilmsfansen kritiserar mest beträffande smak.²⁶³ Som exempel tar han hur slasherfans genomgående framställs som oäkta och mainstream i *Incredibly Strange Films*. Han tar också upp Jeffrey Sconces beskrivning av konflikten mellan fansinen *Film Threat* och *Psychotronic Video*. I ett nummer av *Film Threat* framställs fansinets läsare som en cool rockabilly-kille omgiven av kvinnor, medan *Psychotronic*-läsaren avbildas som passiv, överviktig, finmig och asexuell.²⁶⁴

Den enda direkta konflikten mellan kultfilmssajter som jag har hittat är den som Andrew beskriver på *Badmovies.org*. Själva konflikten är en lång historia men går i stort sett ut på att Andrew anklagar Chris, en av sajtinnehavarna av *Stomp Tokyo* för att ha lagt beslag på domännamnet ”badmovies.com” trots att han visste att Andrew var intresserad av det. Andrew vänder sig emot det ”förrädiska” beteendet och Chris’ sätt att ignorera hans försök till att reda ut det hela.²⁶⁵ Åtminstone officiellt tycks konflikten vara ensidig då jag inte har hittat något omnämmande av den på *Stomp Tokyo*.

Annars är tonen för det mesta vänlig mellan kultfilmssajterna – Andrew delar till exempel ut pris till andra kultfilmssajter (”The Legion of Muck-award”).²⁶⁶ När Julian Hoxter beskriver en av de *Exorcisten*-sajter han har undersökt nämner han bland annat att sajten har ”länkar till andra liknande sajter och är ansluten till en formell gruppering – eller minidatabas – av sådana sajter”.²⁶⁷ Liknande ”ringar” finns inom kultfilmsfankulturen på nätet – de två mest framträdande är *B-Masters Cabal*²⁶⁸ och *Rogue Reviewers*.

En ”ring” kan till exempel ordna ”rundabordsrecensioner” – det vill säga att varje sajt får recensera varsin film på ett visst tema.²⁶⁹ Det finns en hög tolerans mot olika åsikter och

²⁶² Bourdieu, s. 60.

²⁶³ Jancovich, s. 312.

²⁶⁴ *Ibid.*, s. 312f.

²⁶⁵ <http://www.badmovies.org/faq/edenlost.html>, (06.03.11).

²⁶⁶ <http://www.badmovies.org/awards/websiteaward.html>, (06.03.11).

²⁶⁷ Hoxter, s. 176.

²⁶⁸ <http://www.b-masters.com/>, (06.03.11).

²⁶⁹ Se till exempel <http://www.roguereviewers.com/roundtables.html>, (06.03.11).

inriktningar på sajterna – synen tycks vara att medlemmarna kompletterar varandra genom att ha varsin unik sajt, med sitt eget expertområde och sin egen stil. Stämningen påminner om en exklusiv klubb: när medlemmarna väl har kvalat in kan de slappna av och njuta av det som Joanne Hollows kallar ”ett gemensamt smakuniversum”.²⁷⁰

Subkulturer är identitets- och gemensamhetskapande.²⁷¹ Självklart finns det fördomar och antipatier mellan fans på kultfilmssajter, men generellt sett är stämningen mer vänlig och välkomnande än avvisande. Kanske har det något att göra med kultfilmssajtinnehavarnas ålder – att de har uppnått en tillräcklig mognad för att kunna utöva sitt intresse i lugn och ro, utan att för den skull direkt klanka ner på någon annan. När Steven Puchalski berättar om varför han startade *Slimetime*, anger han som främsta skäl att han ville göra den typen av fansin som han själv skulle vilja läsa.²⁷² Fansin bygger på envägskommunikation, men det gör inte internet. Många fans på nätet anger också att de startade sina sajter för att komma i kontakt med likasinnade.²⁷³ En person med den motivationen kanske inte är så intreserad av att starta konflikter. Shadow på *Shadow's B-Movie Graveyard* skriver:

Over the years, I found it increasingly difficult to find others who shared such a deep love for such things to the same extent I did. Sure, others liked the same stuff, but they didn't seem to like it as much as me, which was disappointing. Imagine my delight and surprise when I finally got online and discovered the wealth of material to be found. At last, places to go where I could talk about all that cool stuff with people who not only liked it as much as me, but knew just as much as I did if not more. It was heaven!²⁷⁴

Sammanfattande diskussion

Kultfilmsfankulturen uppstod i början av 1980-talet. Den rymmer såväl en anti-mainstream falang som en kulturkonservativ gren som roar sig med att håna de ”misslyckade” filmerna. Mycket av den akademiska forskningen kring kultfilmsfans har kretsat kring den förstnämnda gruppen, medan den sistnämnda har blivit mer populärt känd, bl.a. genom tv-programmet

²⁷⁰ Hollows, s. 47.

²⁷¹ Thornton, ”The Social Logic of Subcultural Capital”, s. 201.

²⁷² Puchalski, s. 6.

²⁷³ <http://www.jabootu.com/kwamarchive/whybad.htm> och <http://www.bmoviegraveyard.com/pages/about.html>, (06.03.11).

²⁷⁴ <http://www.bmoviegraveyard.com/pages/about.html>, (06.03.11).

Mystery Science Theatre 3000. Även om det kan verka som att dessa grupper är diametralt olika, så flyter de in i varandra och kan härbergas i en och samma skrift eller hos en och samma recensent.

Kultfilmsfankulturen vilar på en misstänksamhet gentemot mot den föreställda mainstreampubliken och deras smak. Kultfilmsforskningen har ofta reproducerat bilden av fankulturen som en oppositionell subkultur – t.ex. Jeffrey Scones teori om ”parafilm” - och fansen ett slags rebeller mot mainstreamkulturen. Utifrån Sarah Thorntons mer kritiska perspektiv på subkulturer har forskare som Mark Jancovich, Joanne Hollows och Jacinda Reed visat hur kultfilmsfankulturen är en (medel)klass-och könsbunden (maskulin) konstruktion och att både ”kult” och ”mainstream” är begrepp som konstrueras inom själva subkulturen.

Jag har studerat kultfilmssajter inriktade på att recensera kultfilmer. Filmurvalet är mycket brett och diversifierat: allt från ”chick flicks” till sexploitationfilmer recenseras. Både ”parafilm”- och ”MST3K”-kritiken finns representerade med olika schatteringar däremellan. Då internet (åtminstone i teorin) är tillgängligt för alla är sajterna ofta mer censurerade än många tryckta kultfilmsfansin, åtminstone vad gäller bildmaterialet.

Recensionerna varierar kraftigt i längd och innehåll. De riktar sig i första hand till fans, men kan vara mer eller mindre exkluderande mot utomstående. Vissa sidor använder sig av ett ”stötande” språk som en distinktion gentemot mainstreamkulturen. Det är tydligt att kultfilmsfankulturen fortfarande präglas av ett strukturellt utestängande av kvinnor, framför allt genom det ”grabbiga” och trivialiserande tilltalet i recensioner av filmer med minst sagt problematiska kvinnobilder.

På grund av strömningar i såväl akademiska kretsar som inom populärkultur och media började en ”mainstreamfiering” av kultfilmen på 1990-talet. I jämförelse med den tidigare bilden av kultfilmsfankulturen så är kultfilmssajterna inte lika avvisande mot det som räknas som mainstream. Delvis kan det ha att göra med vilka personer som söker sig till internetmediet och att fansen idag är äldre än tidigare. Det verkar dock inte helt omöjligt att det verkligen har skett en uppluckring av den av fansen föreställda gränsen mellan deras egen subkultur och mainstreamkulturen. Vissa filmer kommer dock aldrig att kunna bli mainstream på grund av sitt på olika sätt extrema innehåll.

Bilden av det typiska kulturfilmfanet är en utbildad, vit heterosexuell man från medelklassen och så tycks även vara fallet på sajterna. Det är dock tveksamt hur mycket det säger om kultfilmsfankulturen i stort och hos grupper som saknar tillgång till internet. Kvinnor och öppet icke-heterosexuellas frånvaro är dock slående. Mång av de kvinnliga fansen som faktiskt finns där, verkar dock ha hittat sin plats i fangemenskapen utan att ”kulturellt sett vara en grabbarna”. Samtidigt finns det en grupp filmer som utgör ett slags problematisk yttersta gräns för kvinnors deltagande i fangemenskapen. De manliga sajtinnehavarna har å ena sidan en maskulin roll inom subkulturen som webbmaster för sin egen sida, men måste samtidigt tillgripa olika strategier för att värja sig från den feminiserade bilden av fanet/nörden som finns utanför subkulturen. Det subkulturella kapitalet kan med andra ord lätt bli en börda för fansen i det större kollektivet – samhället.

Kultfilmsfankulturen på nätet bygger på distinktioner i det virtuella rummet. Det finns även något virtuellt över själva distinktionerna – de är dubbeltydiga, flytande: de både är och inte är. Subkulturen präglas av en stark individualism där sajtinnehavarna bokstavligen skapar hemsidor och koloniserar det virtuella rummet. Här kan de helt godtyckligt döma över filmerna enligt värdeskalor som oftast inte kräver någon annan motivering än vad recensenten själv tycker. Ofta är det som sätts högst den nästan hedonistiska njutningen i filmupplevelsen som ofta grundas i en upplevelse av dominans och kontroll över den ”misslyckade” texten. På andra änden av skalan finns en närapå masochistisk förtjusning i att genomlida de ”plågsamma” filmerna. Det finns något barnsligt, lekfullt i detta sätt att betrakta film – en önskan om att slippa växa upp och behöva motivera sina åsikter annat än med den egna subjektiva smaken.

Samtidigt finns en stark gemenskap i kultfilmsfankulturen på internet. Fansen knyter an till varandra med en vänlighet som är svår att hitta i den tidigare fankulturen. Även om kultfilmsfankulturen på internet i stor utsträckning är samma manliga territorium som Hollows och Reed beskriver så har något ändå hänt. Då fansen inte vaktar lika hårt på gränsen till ”mainstream”-kulturen längre, undermineras de subkulturella maskulina konstruktionerna åtminstone en aning. Även om de konkreta förändringarna inte är så stora, så anas det ett ljus i slutet av tunneln – en öppning för andra läsningar och läsare än de vita männen från medelklassen. Jag skulle gärna vilja fördjupa mig i de kvinnliga fansens position och även undersöka hur kultfilmsfankulturen ser ut i förhållande till ras, nationalitet och andra sexualiteter.

Appendix²⁷⁵

I personliga mejl till sajtinnehavare och recensenter ställde jag frågor om:

- Ålder, kön och nationalitet.
- Yrke och utbildning.
- Varför de startade sajten och hur deras intresse för kultfilm började.

Jag bad dem också att berätta mer allmänt om sitt kultfilmsintresse.

I mejlen till de kvinnliga fansen bad jag dem att dela med sig av sina tankar kring att vara ett kvinnligt fan i en så mansdominerad fankultur. Jag redogjorde även kort för Joanne Hollows syn på kvinnliga kultfilmsfans och frågade vad de ansåg om den teorin.

A. Subwayslim (Debased.com)

Hello,

ok- I'm 32, male, United States Caucasian , married, school teacher and film-maker. I started debased.com because I had a ton of rare photos and material I wanted to share for free. I also wanted to get some info out on obscure films that I love and thought others would enjoy. Most of the films on my site were/are ignored even though they have moments of cinematic bliss. My interest in these types of film - I enjoy all genres but I really enjoy films that tear apart genre expectations. I love films that have a sense of danger about them, films that punch the viewer in the gut. Most of these films have a singular vision that is rare in Hollywood/Industry films. Films by Jess Franco, Lucio Fulci, Herschell Gordon Lewis, etc. are the creations of their twisted minds and are simply like no other films ever made. Most mainstream films you can predict the ending within the first five minutes of the film, with these directors you haven't a clue what the hell might happen next - I find it exhilarating.

Hope that helps,

NN

²⁷⁵ Vissa delar av mejlen har utelämnats av integritetsskäl eller för att de inte är relevanta. Skrivfel är oredigerade.

B. The Judge (Opposable Thumb Films)

I: Hello,

Is this a prank?

You'll have to excuse me if I'm a bit skeptical. Bad movies and academics, in my experience, don't really go hand-in-hand. That, and several of my fellow bad-movie mavens are weissenheimers, willing to pull a fast one on me at the drop of the hat.

At any rate, I'll be more than happy to answer your questions:

Name: NN

Sex: Male

Age: 31

Nationality: American

I got into bad movies back when I was a kid. I'd estimate around the mid-80's. Every Saturday afternoon I would watch the THRILLER DOUBLE FEATURE on channel 20. The show usually featured two craptastic films from the 70's, like SHRIEK OF THE MUTILATED or some Andy Milligan fare. The appeal of said films was due, in part, to the cheese factor. Everyone likes to laugh at a guy in a silly monster stuit. But to be honest, I was more interested in how an "artist's vision" goes awry. Someone had an idea, ran with said idea, only to have the idea fail due to financial restraints, logistics, or more often than not, a total lack of creativity and/or talent.

In their defense, turning an abstract idea into physical reality is an arduous task.

But that's what makes B-Films interesting to me. Someone set out to make art, but instead made crap. And that's why people who intentionally try to make B-Films - Troma and the like - hold very little appeal.

If I can be of any further assistance, please let me know.

Thanks.

II: Hello again,

Well, I'm white, earn about 20-ish grand a year, and have a BA in German (with a minor in English). So am I educated? Yes. Do I earn a lot of money? No. Do I earn any money through my website? Again, no. Dammit.

I attached two pictures of "prominent" B-Movie webmasters. Draw any conclusions that you wish, though the term "Rubenesque" should probably come into play.

B-Movie websites ran by women (that I can think of at this moment):

And You Call Yourself A Scientist!

<http://twtd.bluemountains.net.au/Rick/liz.htm>

Severen

<http://www.angelfire.com/film/severen/>

Cliffie's Notes

http://www.geocities.com/paladin_s98/cliff34.html

The first one is one of the better sites out there. NN is also a swell gal. Jabootu.com is run by my friend NN, but also has female contributors. Do you happen to run a website?

And lastly, I'd be curious to see your paper, if you felt so inclined.

Thanks again.

C. Dante (Dante's Inferno And All Night Video Store)

I'm 41 years old, though I started this bad movie stuff nearly 9 years ago. I do it for fun really, it helps me relax. Plus a bad movie is to me, funnier than a realistic one. Some of the movies on the site I saw as a kid in a theater. As a kid watching "Megaforce" all you think about is how cool the stuff looks. But as an adult you can hardly believe you liked something

so....well, stupid.

I'm in the US Army....I am an american. So when a movie has bad info on the military i usually jump on it. Even before the "War on Terror" movies had a habit of using stereotypes for the military that were either silly or unfair. On both ends of the spectrum, mind you. Some flicks would make it look like everyone in the military was a fantastic war-machine...some would make it look like the military was full of buffoons. Most get uniforms and insignia wrong. (That bugs me because its easy information to look up)

If you want to know how it began, it started way before the internet. In the mid-80's my college roommates and rented a movie called "The Brotherhood of Death". It was a cheap 70's blaxplotation flick, and we cracked jokes throughout the whole thing. After that we would have "Bad Movie night!" once a week and it was fun.

Thats a short answer for your questions and I hope it helps. I'd go into more detail, but I have to do some things here. If you have any further questions email me at the inferno.

D. Ken (Jabootu's Bad Movie Dimension):

Ms. Elfgren --

Sorry! I passed right by your message somehow.

Assuming the info would still be relevent:

> How old are you?

42, 43 later this year.

> What country are you from?

The U.S.

> Do you have some sort of "higher" education? If so - what did you study?

Nope. Just high school. (I guess you've never read of my stuff, or the answer would have been self-evident!)

> And finally - what do you do for a living?

I work in a public library, clerking work mostly.

If you should end up posting your endwork publically, I'd love to read it. In any case, good luck!

Ken NN

E. Severen (Severen's World of Really Awful Movies)

Howdy Sara!

You have an interesting project going here. All I ask is that you don't use my full name if you don't mind.

Anyway, I'm 32, SWF, All American, and work for The American Association for Advancement of Science.

My love for bad movie came from watching Mystery Science Theater 3000. Gawd, I miss that show.

I started this page after coming across other bad movie pages and thought to myself "I could do this." I get a kick out of bad movies and thought it would fun to write about them. The only thing stopping me was that I didn't have the first clue of how to set up a webpage. So with an "HTML for Dummies" book in my lap, I built my page from scratch.

I never really thought of the whole "bad movie underground" thing as being a guy thing until I

actually got into it and took a closer look and noticed that nearly every other b-movie site was run by a member of the male species. And I know I have different movie tastes than most of my fellow b-movie lovers. I don't like Godzilla, zombie, kung-fu or biker flicks. I'm perfectly happy with a godawful horror flick, an embarrassing sequel to a classic, or bomb that can't escape notice *coughGiglicough*

Maybe it all came about because I'm not a girly-girl. I don't wear dresses or skirts, I don't like chick flicks--I'll take Kill Bill over Titanic any day, and I don't drool over Brad Pitt and Tom Cruise. I view the world through slightly weird eyes. LOL

I hope gave you the answers you were looking for. If not, feel free to write back.

Severen

F. Shalen (Mutant Reviewers From Hell)

Hi, Sara!

Thanks for looking at our site! I'm intrigued that you chose this subject for your paper. Particularly since I was recently contacted by another student from Northern Europe (Denmark, I think) who was writing a paper on fanfiction. Maybe American grad schools aren't quite so interested in internet culture, which is really too bad considering how quickly it's growing.

You can find more information about me in my biography on the site (we all have them, it's under the green "mutant bios" link) along with some pictures of me and all of us. I'll go over it again in case that was insufficiently thorough. I'm an American from Washington State (which is in the northwestern part of the U.S.). I am 24 years old at this writing. I graduated from college in 2004 with a Bachelor of Science in Biology and a Bachelor of Arts in Chemistry with a biochemistry minor. Currently I work as a temporary (an office assistant) to finance my repeated attempts to get into a medical school.

As far as the movies - and I'm very interested that you chose that topic - I've never been the

typical American conception of what is appropriately feminine. (See pictures for most obvious examples involving hair and weapons.:)) I watched my first action and sci fi movies with my Dad, and since we're a strict Christian household, it was a rare and treasured privilege. Dad and I watched lots and lots of B sci fi that was cheap to rent at stores near our house. When I went to college I started watching them on my own, along with "critter flicks" like the Aliens franchise and the occasional ghost movie. I discovered the joy of zombie movies after I moved back home to start working on the whole medical school thing - I was and am frustrated with my temporary job and they are tremendously cathartic.

As I said, I have some hobbies and interests that are not popularly feminine. I'm a confirmed arachnophile (I love spiders), and I like to lift weights and punch my punching bag at home.

But I also have some hobbies and interests that are very traditionally female, such as sewing and making candy and ballroom dancing. I don't consider those things mutually exclusive, and all of them tend to make their way into my movie reviewing at one time or another. I think the whole "one of the boys" thing is just another aspect of what happens whenever women move into a popularly male arena. I don't have to act like anyone but myself while I'm on the dance floor, in the laboratory, or on the web site. Sure, I'm a little weird. But so are most guys who like cult or bad films. It's just more socially allowable for guys to be this kind of weird than it is for girls at the moment. I'm sure that in time it will change.

I hope this helps you with your project (including those pesky footnotes), feel free to use whatever quotes you want, and if there's anything else I can do to help, don't hesitate to let me know.

Have a great day -

Shalen

G. Nancy (Mutant Reviewers From Hell)

Hi. I love your question. I can tell you right now, Shalen is going to have some interesting things to say on the matter.

But about me. I'm seventeen, I'm a senior in high school. I don't work or study too too

hard, I spend a lot of time with my friends adventuring. I'm fairly religious, and call myself quirky, although I'm told it's just a nice word for f-ing weird. I'm going to college in a cute little town in Maine called Farmington, which is it's own fantastic community surrounded by trees and mountain, where everything is in roller-blading distance and there's fantastic ice cream. I drink a lot of coffee and I love Mario.

What I watch is a part of identity but not so much my personality. I guess you can tell from the way I dress and the other things I like that I would dig crappy horror movies and cult-ish movies. A lot of what I am is tomboy-ish, but alot of what I am is very girly as well. To be honest, I don't spend too much time considering things like typical genders associated with the things I like. I guess I aspire to be cool, but just my own perception of. I think horror movies are really cool, which is why I coat my walls with old pictures and why I watch them in large groups of people. The things I like, I like them because they are cool, quite simply. I don't find horror movies to be particularly boyish genre. Girls love to be scared and squemished out, and they love to fall into a boys arms so he can protect them. I saw Final Destination 3 last night, and contemplated if I was all horror-movied-out, cause it just wants doing it for me anymore. Masochism was wearing thin. And then I saw a preview of Slugs, and my natural response was "GAH! IT LOOKS SO COOL!" I think because horror films lack emotion and meaning, for the most part; they are simple romps that you can describe quickly in a sentence, or talk about for hours magnifying their badass-ness "It's this movie about slugs that come to earth and they're cannibals but you can't see them because sometimes they are invisible but this one guy chases after a giant one with a chainsaw and eats them and the chainsaw and it's so cool!". So I'm growing a little weary for the more disgusting and realistic horror film; I genuinely adore silly romps.

I really aspire more so to be cute and girly with boys rather than 'one of the guys'. That's never even crossed my mind. However, I did notice that through my high school years I tried to distance myself from the more gossip-y and manipulative people, and I find myself with a few more male friends than female, at the moment. But that may change.

If you look at the site, Justin loves When Harry Met Sally, and Kyle loves Eternal Sunshine Of The Spotless Mind. Those are quality and well-done films, and that is what attracts people, no matter what gender.

You write this at a very apt time, as this is gender week. I still have not brought myself to watch Poolman's request, which I must do either tomorrow or sooner. Quigley Down Under - A western, a genre in which I absolutely can not stand. Who knows why? I'm not sacrificing any part of the hating-western section of my personality to appear more one-of-the-guys on

gender week.

My first 'cult' film was Rocky Horror Picture Show. I saw it and simply loved the music, and then found a community underneath it filled with people who had nothing better to do than emulate cool film. This may seem sad, but think - what is there really to do? People work, but that's not fun. I spend most of my days cracking dumb jokes at diners, driving around, adventuring, video games...these things get stale and repetitive, and you have no idea how many times people are left sitting there going "what do you want to do?" I like that weird movies offer not only an escape, but their own little world. And ANY movie can, even simple Steve Martin romps like L.A. Story can change your day and mood. Not all of the movies I watch are boy-ish, but...gah I don't know how to explain it. I do kind of like it when I'm meeting a boy for the first time and I'm telling him all about myself and he gets so excited to meet a girl who's well-versed in Mario and totally digs Batman, and has seen more horror movies than him. So there's that. But when it comes down to it, I just like what I like because I'm a dumb kid growing up, and I guess I'm more attracted to the kooky and the off-kilter than I am the Raising Helen and Thirteen Going On Thirty side of cinema. That's how I roll.

Let me know if there's anything else you'd like to know - I love talking about myself. :)

Nancy

H. "V"

Even though I suspect this is a troll of some sort, I'll answer.

It's been my experience that the reason that fewer women than men are interested in cult/bad movies is that they are genuinely less interested in them than men across the spectrum of population and not for any reason I could detect due to sexism of behalf of men.

My girly tastes are nothing I apologize or make excuses for. Like most women, I am more strongly repelled by course physical and bathroom humor.

I would say my tastes, outside of the bad movie realm, are actually fairly feminine and I make no apologies for this. Therefore, movies which center on violence, gore, and graphic sex are not the kind of thing that I usually watch. I would say the two places I crossover into the realm of "male" movies are in bad movies or the occasional sci-fi movie. No men I've ever spoke with about either had any problem with it.

Källförteckning

Tryckta medier

- Bassett, Caroline, "Virtually Gendered: Life in an on-line world", *The Subcultures Reader*, red. Ken Gelder och Sarah Thornton (London, Routledge, 1997).
- Bourdieu, Pierre, *Distinction- A Social Critique of the Judgement of Taste (La Distinction: Critique sociale du jugement, 1979)*, översättn. Richard Nice (Cambridge: Harvard University Press, (1984) 2002).
- Cherry, Brigid, "Refusing to Refuse to Look: Female Viewers of the Horror Film", *Horror, the Film Reader*, red. Mark Jancovich (London: Routledge, (2002) 2004).
- Chibnall, Steve, "Double Exposures: Observations on the *Flesh and Blood Show*", *Trash Aesthetics*, red. Deborah Cartmell, I.Q Hunter, Heidi Kayle & Imelda Whehlan (London: Pluto Press, 1997),
- Feasy, Rebecca, "'Sharon Stone, Screen Diva': stardom, femininity and cult fandom", *Defining cult movies – The cultural politics of oppositional taste*, red. Mark Jancovich, Antonio Lázaro Reboll, Julian Stringer & Andy Willis (Manchester/New York: Manchester University Press, 2003).
- Fiske, John, "The Cultural Economy of Fandom", *The Adoring Audience – Fan Culture and popular media*, red. Lisa A. Lewis (London: Routledge, 1992).
- Hawkins, Joan, *Cutting Edge – Art-Horror and the Horrific Avant-garde* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 2000).
- Hollows, Joan, "The Masculinity of Cult", *Defining cult movies – The cultural politics of oppositional taste*, red. Mark Jancovich, Antonio Lázaro Reboll, Julian Stringer & Andy Willis (Manchester/New York: Manchester University Press, 2003).
- Hoxter, Julian, "Taking possession: Cult Learning in *The Exorcist*", *Unruly Pleasures – the Cult Film and its Critics*, red. Xavier Mendik och Gareme Harper (Guildford: FAB Press, 2000).
- Jancovich, Mark, "Cult Fictions: Cult Movies, Subcultural Capital and the Production of Cultural Distinction", *Cultural Studies*, 16 (2) 2002, s. 306-322.
- Jancovich, Mark; Lázaro Reboll, Antonio; Stringer, Julian och Willis, Andy, *Defining cult movies – The cultural politics of oppositional taste*, red. Mark Jancovich, Antonio Lázaro Reboll, Julian Stringer & Andy Willis (Manchester/New York: Manchester

- University Press, 2003).
- Jaworzyn, Stefan, "Xpressway to Your Skull", *Shock Xpress 1 – The Essential Guide to Exploitation Cinema*, red. Stefan Jaaworzyn (London: Titan Books, 1991).
- Jaworzyn, Stefan (red.), *Shock Xpress 2 – The Essential Guide to Exploitation Cinema* (London: Titan Books, 1994).
- Jenkins, Henry, *Textual Poachers: Television Fans & Participatory Culture* (New York: Routledge, 1992).
- Juno, Andrea, "Interview: Frank Henenlotter", *Re/Search #10: Incredibly Strange Films*, red. V. Vale & Andrea Juno (San Fransisco: Re/Search, 1986).
- McDonough, Jimmy, *The Ghastly One – The Sex-Gore Netherworld of Filmmaker Andy Milligan* (Chicago: A Capella Books, 2001).
- McRobbie, Angela och Garber, Jenny, "Girls and Subcultures", *The Subcultures Reader*, red. Ken Gelder och Sarah Thornton (London: Routledge, 1997).
- Medved, Harry och Dreyfuss, Randy, *The Fifty Worst Films of All Time (and how they got that way)* (New York: Popular Library, 1978).
- Medved Michael, *Hollywood vs. America: popular culture and the war on traditional values* (New York: Harper Collins, 1992).s
- Pinedo, Isabel Cristina, *Recreational Terror – Women and The Pleasures of Horror Film Viewing* (Albany: State University of New York Press, 1997).
- Puchalski, Steven, *Slimetime – A Guide to Sleazy, Mindless, Movie Entertainment* (Stockport: Headpress, 1996).s
- Reed, Jacinda, "The cult of masculinity: from fan-boys to academic bad-boys", *Defining cult movies – The cultural politics of oppositional taste*, red. Mark Jancovich, Antonio Lázaro Reboll, Julian Stringer & Andy Willis, Manchester/New York: Manchester University Press, 2003.
- Sanjek, David, "Fans' Notes: The Horror Film Fanzine", *The Horror Reader*, red. Ken Gelder (London: Routledge, (2000) 2001).
- Sconce, Jeffrey, "'Trashing the academy: taste, excess, and an emerging politics of cinematic style", *Screen* 36:4 (vinter, 1995), s. 371-393.
- Thornton, Sarah, "General Introduction", *The Subcultures Reader*, red. Ken Gelder och Sarah Thornton (London, Routledge, 1997).
- Thornton, Sarah, , "The Social Logic of Subcultural Capital", *The Subcultures Reader*, red. Ken Gelder och Sarah Thornton (London: Routledge, 1997).
- Vale, V. och Juno, Andrea, "Introduction", *Re/Search #10: Incredibly Strange Films*, red. V.

Vale & Andrea Juno (San Fransisco: Re/Search,1986).

Elektroniska medier

<i>1000 Misspent Hours</i>	http://www.100misspenthours.com
<i>And You Call Yourself A Scientist!</i>	http://twtd.bluemountains.net.au/Rick/liz.htm
<i>Bad Cinema Diary</i>	http://www.cathuria.com/bcd
<i>Badmovies.org</i>	http://www.badmovies.org
<i>Bizarre Magazine</i>	http://www.bizarremag.com/
<i>Brokedown Cinema</i>	http://www.jerrydroberts.com/brokedowncinema
<i>Cavalcade of Schlock</i>	http://www.geocities.com/tyrannorabbit/
<i>Cliffie's Notes</i>	http://www.geocities.com/paladin_s98/chips1.html
<i>Cold Fusion Video</i>	http://www.coldfusionvideo.com
<i>Dante's Inferno and All Night Video Store</i>	http://www.badmovieplanet.com/inferno/
<i>Debased.com</i>	http://www.debased.com
<i>Exploitation Retrospect</i>	http://www.dantenet.com
<i>Film Threat</i>	http://www.filmthreat.com
<i>Freds tuffa filmer redux</i>	http://www.geocities.com/tuffafilmer2002
<i>Full Circle Cinema</i>	http://www.fullcirclecinema.com
<i>Jabootu's Bad Movie Dimension</i>	http://www.jabootu.com
<i>Mortado's Page of Filth</i>	http://www.mortado.com/mortado.main.shtml
<i>Mutant Reviewers From Hell</i>	http://www.mutantreviewers.com
<i>Night of the Creeps</i>	http://zombie.dreamhost.com/
<i>NoWireHangers – Calles filmrecensioner</i>	http://web.telia.com/~u46211188
<i>Nunsplotation.net</i>	http://www.nunsplotation.net
<i>Opposable Thumb Films</i>	http://www.stomptokyo.com/otf/
<i>Painful Cinema</i>	http://web.telia.com/~u72102004/painfulcinema
<i>Reel Terror</i>	http://webhome.idirect.com/%7Ebazooka/
<i>Rogue Reviewers</i>	http://www.roguereviewers.com
<i>Satellite News – The Official Mystery</i>	http://www.mst3kinfo.com
<i>Science Theatre 3000 Web Site</i>	
<i>Savage Cinema</i>	http://www.savagecinema.com
<i>Screenedge</i>	http://www.screenedge.com

<i>Severin's World of Really Awful Movies</i>	http://www.angelfire.com/film/severen/index.html
<i>Shadow's B-Movie Graveyard</i>	http://www.bmoviegraveyard.com/ ,
<i>Sinister Cinema</i>	http://www.sinistercinema.com
<i>Something Weird Video</i>	http://www.somethingweird.com
<i>Stomp Tokyo</i>	http://www.stomptokyo.com
<i>The Agony Booth</i>	http://www.agonybooth.com
<i>The B-Movie Vault</i>	http://www.geocities.com/jrgdawg
<i>The Internet Movie Database</i>	http://www.imdb.com
<i>3B Theatre</i>	http://www.badmovieplanet.com/3btheater/
<i>Wikipedia</i>	http://www.wikipedia.org

Citerade filmer och tv-program

<u>Titel</u>	<u>År</u>	<u>Regissör</u>
<i>A Nightmare On Elm Street Part 2:</i>	1985	Jack Sholder
<i>Freddy's Revenge</i>		
<i>Ancient Evil 2: Guardian of the Underworld</i>	2005	David Kann
<i>Andy Warhol's Dracula</i>	1974	Paul Morrissey
<i>Baise-moi</i>	2000	Virginie Despentes
<i>Basket Case</i>	1982	Frank Henenlotter
<i>Basket Case 2</i>	1990	Frank Henenlotter
<i>Basket Case 3: The Progeny</i>	1992	Frank Henenlotter
<i>Basquiat</i>	1996	Julian Schnabel
<i>Battlefield Earth</i>	2000	Roger Christian
<i>Blood Feast</i>	1963	Hershell Gordon Lewis
<i>Bloodsucking Freaks</i>	1976	Joel M. Reed
<i>Boogie Nights</i>	1997	Paul Thomas Anderson
<i>Cannibal Holocaust</i>	1980	Ruggero Deodato
<i>Cold Hearts</i>	1999	Robert A. Masi
<i>Det sjunde inseglet</i>	1957	Ingmar Bergman
<i>Dr Giggles</i>	1992	Manny Coto

<i>Driller Killer</i>	1979	Abel Ferrara
<i>Dungeons & Dragons</i>	2000	Courtney Solomon
<i>Ed Wood</i>	1994	Tim Burton
<i>Eegah!</i>	1962	Arch Hall Sr.
<i>Exorcist, The</i>	1973	William Friedkin
<i>Flesh</i>	1968	Paul Morrissey
<i>Flowers of Flesh and Blood</i> (<i>Za ginipiggu 2: Chiniku no hana</i>)	1985	Hideshi Hino
<i>Friday the 13th</i>	1980	Sean Connigham
<i>Greta the Mad Butcher</i>	1977	Jesus Franco
<i>Halloween</i>	1978	John Carpenter
<i>Hellraiser</i>	1987	Clive Barker
<i>I Shot Andy Warhol</i>	1996	Mary Harron
<i>I Spit On Your Grave/Day of the Woman</i>	1978	Meir Zarchi
<i>Ilsa, She Wolf of the SS</i>	1976	Don Edmonds
<i>Jackie Brown</i>	1997	Quentin Tarantino
<i>Kill Bill: Vol. 1</i>	2003	Quentin Tarantino
<i>Kill Bill: Vol. 2</i>	2004	Quentin Tarantino
<i>Last Year at Marienbad</i>	1961	Alain Resnais
<i>Lex Yeux Sans Visage</i>	1959	Georges Franju
<i>Love Actually</i>	2003	Richard Curtis
<i>Moulin Rouge!</i>	2001	Baz Luhrmann
<i>Mystery Science Theatre 3000</i>	1988-99	Joel Hodgson (skapad av)
<i>Omen, The</i>	1976	Richard Donner
<i>People vs. Larry Flynt, The</i>	1996	Milos Forman
<i>Plan Nine From Outer Space</i>	1959	Edward D. Wood Jr.
<i>Return of the Jedi, The</i>	1983	Richard Marquand
<i>Santa Claus Conquers the Martians</i>	1964	Nicholas Webster
<i>Showgirls</i>	1995	Paul Verhoeven
<i>Star Trek</i>	1966-	Gene Roddenberry (skapad av)
<i>Star Wars</i>	1977	George Lucas
<i>Star Wars: Episode III – Revenge of the Sith</i>	2005	George Lucas
<i>Thriller – En Grym Film</i>	1974	Bo Arne Vibenius

<i>Undertaker and His Pals, The</i>	1966	T.L.P Swicegood
<i>Vampyres</i>	1974	José Larraz
<i>Vampyros Lesbos</i>	1970	Jesus Franco
<i>Wizard of Oz, The</i>	1939	Victor Fleming